

MEMÒRIA DIGITAL CONSORCI OSONA

SERVEIS SOCIALS

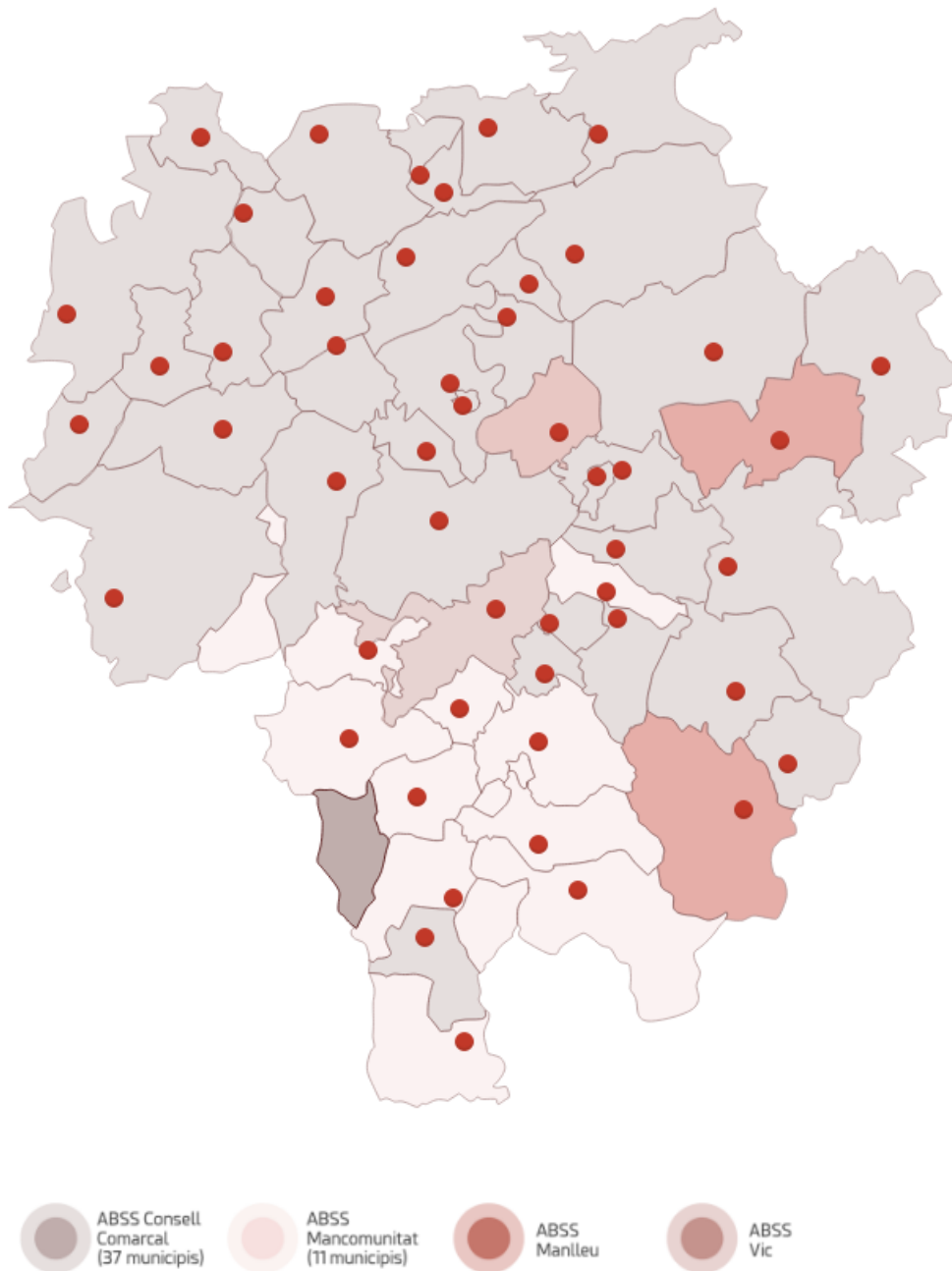
Territori

Els serveis socials Osona de Serveis Socials a comarca d'Osona compten amb més de 50 professionals distribuïts per 50 punts d'atenció a cada un dels ajuntaments d'Osona. S'adrecen als 163.302 habitants de la comarca.

Des del municipi més petit fins al més gran, els serveis socials s'organitzen respectant les àrees geogràfiques naturals: Lluçanès, Vall del Ges, Voltreganès, Bisaura, Cabrerès, Roda de Ter, Torelló, Centelles, Manlleu, Vic, els municipis del centre de la comarca i els que formen part de la Mancomunitat la Plana.

Els serveis socials a Osona, s'organitzen en quatre Àrees Bàsiques de Serveis Socials: ABSS Consell Comarcal d'Osona, amb la gestió instrumental a través del Consorci d'Osona de Serveis Socials, ABSS Mancomunitat la Plana, ABSS Manlleu i ABSS Vic.

Alpens	Sant Sadurní d'Osormort
Balenyà	Sant Vicenç de Torelló
Calldetenes	Santa Cecília de Voltregà
Centelles	Santa Eugènia de Berga
El Brull	Santa Eulàlia de Riuprimer
Espinelles	Santa Maria de Besora
Folgueroles	Seva
Gurb	Sobremunt
L'Esquirol	Sora
Les Masies de Roda	Taradell
Les Masies de Voltregà	Tavertet
Lluçà	Tona
Malla	Vic
Manlleu	Vidrà
Montesquiu	Vilanova de Sau
Muntanyola	
Olost	
Oristà	
Orís	
Perafita	
Prat de Lluçanès	
Roda de Ter	
Rupit i Pruit	
Sant agustí de Lluçanès	
Sant Bartomeu del Grau	

1. Context demogràfic

Segons les dades oficials del padró continu de població, a 1 de gener de 2020 la Comarca d'Osona compta amb **163.702 ciutadans i ciutadanes empadronats** i una densitat total (bruta) de 131,47hab./km².

Territori	Població 2021	% població	Densitat
Osona	163.702	100,0	131,47
1 Vic	47.630	29,1	1.557,55
2 Manlleu	20.912	12,8	1.213,70
3 Torelló	14.400	8,8	1.068,25
4 Tona	8.356	5,1	505,20

5	Centelles	7.513	4,6	494,93
6	Taradell	6.640	4,1	250,76
7	Roda de Ter	6.490	4,0	2.910,31
8	Balenyà	3.840	2,3	221,07
9	Seva	3.544	2,2	116,58
10	Sant Hipòlit de Voltregà	3.540	2,2	3.847,83
11	Sant Julià de Vilatorrada	3.140	1,9	196,99
12	Masies de Voltregà, les	3.132	1,9	140,13
13	Gurb	2.713	1,7	52,61
14	Prats de Lluçanès	2.604	1,6	188,97
15	Calldetenes	2.513	1,5	433,28
16	Sant Pere de Torelló	2.470	1,5	44,80
17	Santa Eugènia de Berga	2.278	1,4	324,96
18	Folgueroles	2.265	1,4	216,33
19	Esquirol, l'	2.186	1,3	35,37
20	Sant Quirze de Besora	2.154	1,3	265,93
21	Sant Vicenç de Torelló	2.058	1,3	313,72
22	Santa Eulàlia de Riuprimer	1.383	0,8	100,07
23	Olost	1.202	0,7	40,93
24	Sant Martí de Centelles	1.184	0,7	46,34
25	Viladrau	1.047	0,6	20,64
26	Montesquiu	1.030	0,6	208,50
27	Sant Bartomeu del Grau	884	0,5	25,70
28	Masies de Roda, les	719	0,4	43,81
29	Muntanyola	632	0,4	15,68
30	Sant Boi de Lluçanès	580	0,4	29,70
31	Oristà	549	0,3	8,02
32	Perafita	405	0,2	20,67
33	Orís	322	0,2	11,85
34	Tavèrnoles	322	0,2	17,16
35	Vilanova de Sau	312	0,2	5,30
36	Lluçà	276	0,2	5,21
37	Malla	272	0,2	24,70
38	Rupit i Pruit	271	0,2	5,67
39	Alpens	261	0,2	18,91
40	Brull, el	258	0,2	6,29
41	Espinelves	221	0,1	12,68
42	Sora	212	0,1	6,68
43	Santa Cecília de Voltregà	182	0,1	21,09
44	Vidrà	177	0,1	5,15
45	Santa Maria de Besora	161	0,1	6,51
46	Sant Martí d'Albars	114	0,1	7,74
47	Tavertet	105	0,1	3,23
48	Sant Agustí de Lluçanès	89	0,1	6,73
49	Sobremunt	78	0,0	5,66

50	Sant Sadurní d'Osormort	76	0,0	2,48
----	-------------------------	----	-----	------

La comarca la formen un **gran volum de municipis (50) que tenen característiques molt diverses** tant en volum com en densitat.

- Així, **Vic i Manlleu suposen més del 40%** de la població de la comarca (Vic sol és el 29,1%). Són municipis amb força densitat de població però encara hi ha municipis que amb molt poca població són molt més densos, com ara Roda de Ter i Sant Hipòlit de Voltregà.
- Aquestes grans desigualtats es mostren en part a la taula següent, ja que **sense l'efecte de Vic i Manlleu Osona és una comarca molt poc densa**.

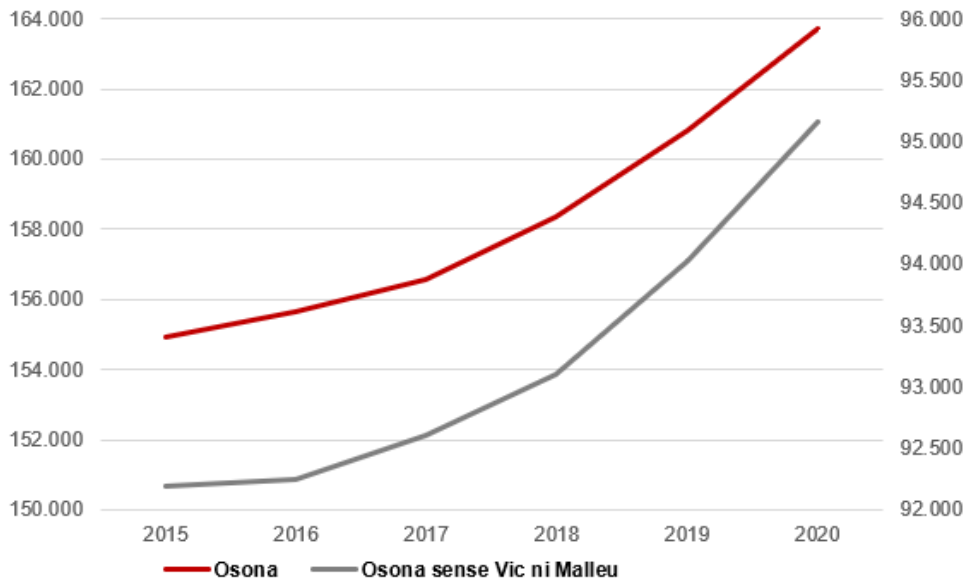
Taula 1. Població i densitat. 2021. Detall zones

Territori	Població 2020	% població	Densitat
Osona	163.702	100,0	131,47
Vic + Manlleu	68.542	41,9	1.433,63
Resta d'Osona	95.160	58,1	79,47

Font: Elaboració pròpia partir de: Creació i IDESCAT. Padró continu i indicadors geogràfics.

Des de l'any 2015 la comarca ha augmentat en 8.777 hab. amb una **taxa de creixement positiva (+5,67%)**. Si no es tenen en compte els grans municipis la variació és molt menor (2.961,00) i també de menor ritme (+3,21% en total).

Gràfic 1. Evolució de la població. 2015-2020. Comparativa comarcal

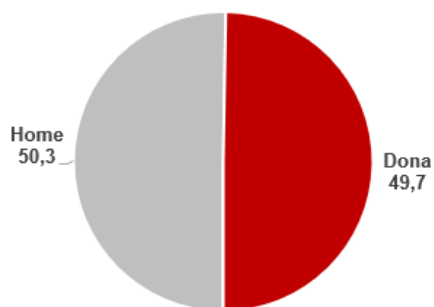

Font: Elaboració pròpia partir de: Creació i IDESCAT. Padró continu

La població d'Osona **es distribueix de manera quasi exacta entre homes i dones**. Aquesta és la tònica general a Catalunya excepte en alguns grups d'edat, nacionalitat o lloc de naixement.

En les zones analitzades la distribució és similar, de manera que en conjunt **no es detecta feminització ni masculinització poblacional**.

Gràfic 1. Població segons sexe. 2021. Osona

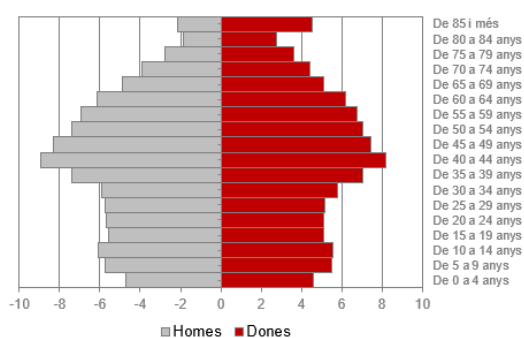
Font: Elaboració pròpia partir de: Creació i IDESCAT. Padró continu

2. Estructura d'edats

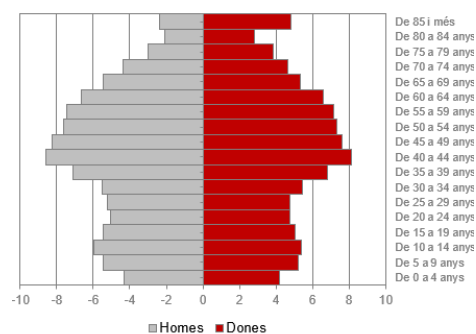
En conjunt l'estructura de població d'Osona per edats és molt **similar a la del conjunt de Catalunya**, on el gran gruix de la **població se situa en les edats centrals (35 a 64 anys)**.

- Així, el grup de població amb més pes és el que té entre 35 a 64 anys (44,3%)
- **El segon grup més nombrós és el de persones joves de 15 a 34 anys (22,3%)**, però en aquest cas, entre els 20 i 24 i entre els 25 i 29 anys s'observa un aprimament del volum de població. Cal tenir present que es tracta d'edats d'inici d'emancipació i finalització dels estudis superiors.
- **La població infantil suposa el 13,2%.**
- Cal dir que la **Gent Gran, major de 65 anys són el 20%** de la població, entre els quals els que **superen els 75 anys són pràcticament la meitat 9,8%.**

Gràfic 2. Piràmide de població 2020. Comparativa comarcal
Osona

Osona sense Vic ni Manlleu

Font: Elaboració pròpia partir de: Creació i IDESCAT. Padró continu.

És important fer alguns matisos per territoris:

- A Vic i Manlleu l'estructura és molt similar a la comentada.
- A la resta d'Osona, o si no es té en compte Vic ni Manlleu, la situació és una mica diferent doncs es redueix **el pes de la infància** (del 17,2% a Vic i Manlleu al 15,3%) i **també el de la joventut** (del 23,9 al 20,3%).

Augmenta el pes percentual de la població gran. Cal tenir present de nou, que existeixen territoris on aquestes tendències són molt més intenses.

Per tant, excepte en l'edat de 34 a 64 anys, la resta de grups tenen un pes diferenciat en funció del territori que s'analitzi.

3. Taxes d'estrangeria. Descripció de la població estrangera

En 2021, **el 16% de la població empadronada a Osona és de nacionalitat estrangera**, i el **14,0% de nacionalitat extracomunitària**. Un tret específic d'Osona és que una gran part població estrangera té nacionalitat africana (9,3%) sent la resta de nacionalitats molt més minoritàries, també la població de nacionalitat d'Amèrica del Sud.

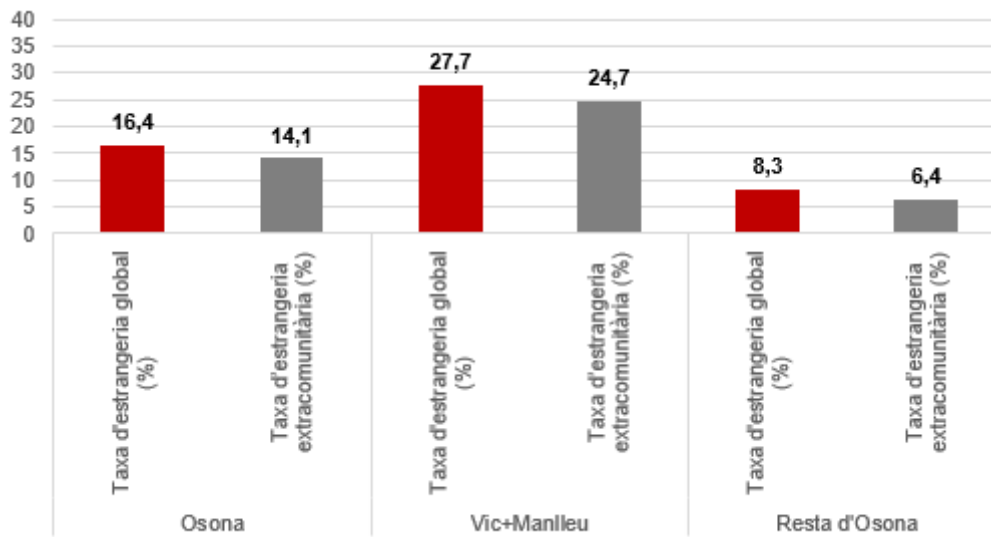
En tots els territoris la majoria de la població estrangera és quasi en la totalitat extracomunitària i bàsicament de l'Àfrica.

A nivell territorial:

- **Els percentatges però són molt diferents**. Així, a Vic i Manlleu 1 de cada 4 ciutadans i ciutadanes són estrangers extracomunitaris (24,7%) mentre que a la resta d'Osona és el 6,4%), és a dir un terç.

**Gràfic 3. Taxa d'estrangeria global i taxa d'estrangeria extracomunitària.
2021.**

Comparativa comarcal

Font: Elaboració pròpia partir de: IDESCAT. Padró continu

Taula 2. Nacionalitat. 2021. Comparativa comarcal

Nacionalitat	Osona		Comparativa			
	Hab.	%	Vic + Manlleu		Resta d'Osona	
	Hab.	%	Hab.	%	Hab.	%
Espanyola	136.830	83,6	49.579	72,3	87.251	91,7
Estrangera	26.872	16,4	18.963	27,7	7.909	8,3
Àfrica	15.223	9,3	11.417	16,7	3.806	4,0
Resta de la Unió Europea	3.835	2,3	1.999	2,9	1.836	1,9
Àsia i Oceania	3.420	2,1	2.967	4,3	453	0,5
Amèrica del Sud	2.577	1,6	1.659	2,4	918	1,0
Amèrica del Nord i Central	984	0,6	483	0,7	501	0,5
Resta d'Europa	833	0,5	438	0,6	395	0,4
Total	163.702	100,0	68.542	100,0	95.160	100,0

Font: Elaboració pròpia partir de: IDESCAT. Padró continu

4. Envel·liment

L'envelliment de la població sol ser un element d'anàlisi aprofundida en l'estudi de la vulnerabilitat, doncs és considerat en major grau un factor de risc en les condicions de vida, l'accés als recursos i l'exercici de drets.

En 2021 Osona té un **índex d'envelliment de 111,76** és a dir hi ha 112 persones majors de 65 anys per cada 100 menors de 15.

La població gran però esta **força sobreenvellida, doncs el 49,02% té 75 anys i més.**

Els efectes en els indicadors d'envelliment secundaris i que són especialment útils per l'anàlisi del mercat laboral i de protecció social, arrossegueu aquests efectes.

D'una banda, l'índex de dependència global, és a dir, **la càrrega que la població inactiva suposa per a la població potencialment activa és del 51,67%**. Concretament, de cada 100 persones en edat activa 52 són persones inactives, de manera que la població inactiva té força pes sobre la potencialment activa.

Al seu torn, cal tenir present que Osona en conjunt **destaca per les dificultats de la població econòmicament activa de reemplaçar-se**, és a dir, la relació entre la població propera a la jubilació (60-64 anys) i la població propera a incorporar-se al mercat laboral (15 i 19 anys).

Per cada 100 habitants de 15 a 19 anys hi ha 115,46 persones de 60 a 64 anys, de tal manera que **la població potencialment activa decreix**, ja que per cada 100 persones

joves que potencialment poden entrar en el mercat de treball en surten 115 persones quan es jubilen.

- En línia amb les piràmides de població comentades en aquest apartat, les dones són una població més envellida (130,67 d'envelliment) i també més sobreenvellida (53,36%). També tenen major dependència global (56,57%) i major tendència a no poder reemplaçar-se com a població potencialment activa (120,93%).
- El que és el mateix, entre els homes hi ha menor envelliment i sobreenvelliment i són una població menys dependent intergeneracional. Ara bé, aquests índex no permeten reduir prou la capacitat de reemplaçament.

Com és lògic, seguint tot el comentat en el present capítol, les **diferències territorials són importants**.

- **Vic i Manlleu** mostren nivells d'envelliment menors (93,35%), i també menor sobreenvelliment (49,43%). A més són una població menys dependent intergeneracionalment (49,80%), però no són indicadors que permetin reduir prou la capacitat de reemplaçament que continua sent superior 100 (101,12%).
- **La resta d'Osona té un patró similar al global comentat.**

Taula 3. Índexs d'envelliment (%). 2021.

	Osona		
	Home	Dona	Total
Índex d'envelliment	94,02	130,67	111,76
Índex de sobreenvelliment	43,36	53,36	49,02
Índex de dependència	47,12	56,57	51,67
Índex de reemplaçament	110,49	120,93	115,46

Font: Elaboració pròpia partir de: IDESCAT. Padró continu

Definicions:

Relació entre la població de 65 anys i més i la població de 0 a 15 anys.

Relació entre la població de 75 anys i més amb la població de 65 i més.

Mesura la càrrega que per a la població en edat de treballar (16 a 64 anys) representa la població en edats dependents (0-15 i de 65 i més).

Relació entre la població propera a la jubilació(60-64 anys) i la població propera a incorporar-se al mercat laboral (15 y 19 anys)

Taula 4. Índexs d'envelliment (%) . 2021. Detall zones

	Vic + Manlleu			Resta d'Osona		
	Home	Dona	Total	Home	Dona	Total
Índex d'envelliment	75,00	112,82	93,35	109,36	145,18	126,68

Índex de sobreenvelliment	44,06	53,22	49,43	42,98	53,45	48,78
Índex de dependència	44,26	55,90	49,80	49,27	57,06	53,05
Índex de reemplaçament	94,50	108,57	101,12	122,71	129,99	126,21

Font: Elaboració pròpia partir de: IDESCAT. Padró continu

Definicions:

Relació entre la població de 65 anys i més i la població de 0 a 15 anys.

Relació entre la població de 75 anys i més amb la població de 65 i més.

Mesura la càrrega que per a la població en edat de treballar (16 a 64 anys) representa la població en edats dependents (0-15 i de 65 i més).

Relació entre la població propera a la jubilació(60-64 anys) i la població propera a incorporar-se al mercat laboral (15 y 19 anys)

5. Dades econòmiques d'Osona

En relació a com és la producció i la contribució a la producció catalana, la Comarca d'Osona genera un PIB per càpita de 29.600 euros en 2018, **lleugerament per sota de la mitjana catalana** (31.200 € per càpita).

- **Pràcticament la meitat del PIB el generen Vic i Manlleu (48%), però la diferència entre els dos municipis en relació a las habitants és molt gran.** Així, mentre que a Vic el PIB per habitant és de 42.300€ a Manlleu és menys de la meitat (18.800€), A més **alguns dels municipis analitzats tenen un PIB per càpita molt baix**, com és el cas de Roda de Ter (13.300€)

En resum, **Osona és una comarca amb una contribució mitjana en termes productius i que es caracteritza per grans desigualtats entre els seus municipis**¹.

Taula 5. PIB 2018. Comparativa comarcal

Territori	PIB milions d'euros	PIB per habitant. milers d'euros	PIB per habitant. Índex Catalunya = 100
Osona	4.669,60	29,6	92,9
Vic + Manlleu	2.286,40	NE	
Resta d'Osona	2.383,20	NE	

Font: Elaboració pròpia partir de: IDESCAT. Actualització PIB 2019. Dades no disponibles per tots els municipis

PIB: Producte interior brut a preus de mercat (PIB pm) mesura el resultat final de l'activitat econòmica de les unitats productores en el territori. Es calcula a preus de mercat perquè el valor de la producció recull la incidència dels impostos i les subvencions. L'àmbit geogràfic de les estimacions són els municipis més grans de 5.000 habitants i la resta de capitals de comarca.

NE: agregació no estimable.

Taula 6. PIB 2018. Comparativa comarcal. Detall municipal

Territori	PIB milions d'euros	PIB per habitant. milers d'euros	PIB per habitant. Índex Catalunya = 100
Osona	4.669,60	29,6	92,9
1 Vic	1.908,60	42,3	132,8
2 Manlleu	377,8	18,8	58,8
3 Torelló	313,3	22,2	69,7
4 Centelles	206,5	28,2	88,4
5 Tona	151,9	18,8	58,9
6 Taradell	110,9	17,4	54,6
7 Roda de Ter	82,0	13,3	41,70
Resta	1.519	NE	NE

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

Font: Elaboració pròpia partir de: IDESCAT. Actualització PIB 2019. Dades no disponibles per tots els municipis

PIB: Producte interior brut a preus de mercat (PIB pm) mesura el resultat final de l'activitat econòmica de les unitats productores en el territori. Es calcula a preus de mercat perquè el valor de la producció recull la incidència dels impostos i les subvencions. L'àmbit geogràfic de les estimacions són els municipis més grans de 5.000 habitants i la resta de capitals de comarca.

NE: agregació no estimable.

Si ens fixem en quins sectors generen aquesta producció, expressat com a valor (VAB), es pot observar que a **Osona el sector serveis genera el 57,2% del valor i en segon lloc la indústria (33,9%)**. La construcció és un sector molt minoritari (6,9% i encara més l'agricultura (2,1%). Així, cal tenir present que malgrat es tracti d'indústries associades als sectors agraris i ramaders, el sector primari no té un gran protagonisme en la generació de valor afegit brut a l'econòmica comarcal.

- **Vic i Manlleu tenen una major dedicació al sector serveis (66,2%)** i pràcticament nul al sector agrari. En canvi, **la resta d'Osona té una gran dedicació al sector industrial (39% del VAB)** i també major dedicació que els nuclis més uns a construcció i agricultura (3,7%).

Les principals activitats del sector serveis són l'administració pública i altres serveis (29,5%), les immobiliàries tècniques i administratives (27,4%) i el comerç (22,9%).

Per la seva banda, en el sector industrial, el domini és de l'alimentació, tèxtil, fusta, arts gràfiques, química i cautxú (52,8%) i la metal·lúrgia, maquinària, material elèctric i de transport (41,5%).

- Vic té una estructura de serveis similar, i suposa pràcticament la meitat dels subsectors principals. Igualment, la majora del sector de transports, informació i comunicacions.

En sector industrial en canvi l'estructura de Vic és diferent i es dedica en major mesura a l'alimentació, tèxtil, fusta, arts gràfiques, química i cautxú i les indústries extractives, energia, aigua i residus.

A més, no té tant protagonisme en general, ja que la seva aportació tot i que elevada se situa per sota del 40% del conjunt de la comarca.

6. Indicadors clau de vulnerabilitat

La visió general de la situació econòmica de la Comarca d'Osona ha de donar pas a l'anàlisi dels indicadors clau de vulnerabilitat. Aquests fan referència a quatre subdimensions: **pobresa econòmica**, a partir de l'estudi de la renda de les llars i persones, l'**assistencialitat**, és a dir, el grau de dependència econòmica de les ajudes per al manteniment de la renda i l'estabilitat de les economies familiars i personals, i molt

relacionat amb aquest darrer element, les dificultats econòmiques de la ciutadania, descrita a partir de l'estimació del nombre de ciutadans/es que depenen de pensions i rendes.

L'INE² ha fet un experiment que facilita explotacions d'aquestes dades i que també Creació analitza³ per a la Comarca d'Osona . A partir d'aquesta elaboració es mostren els següents indicadors clau.

Com es pot observar a la taula següent, a **la Comarca d'Osona el 12,7%** de la població en 2018 vivia en un context en el que els **ingressos estan per sota 10.000€** per unitat de consum i el **3,0% pers sota de 5.000€**.

Si es comparen amb els **llindars de pobresa habituals a nivell espanyol**, el **9,9%** de les persones estarien per sota del 60% de a mediana d'ingressos, per tant en situació de **pobresa relativa**. Una aproximació a la **pobresa severa** correspon al **4,2%** que es troba per sota del 40%.

- **Les aproximacions calculades mostren una realitat molt diferent a Vic i Manlleu, mentre que la resta de territoris estarien en la mitjana comentada.**

Així, **el percentatge de població per sota del llindar de pobresa relativa en 2018 a Vic i Manlleu era del 18,7% i el 8,9% per sota del llindar de pobresa severa a nivell espanyol.**

Taula 7. Indicadors de pobresa econòmica. 2018.
Comparativa comarcal

	Osona (mitjana)*	Comparativa	
		Vic + Manlleu*	Resta d'Osona*
Població amb ingressos per unitat de consum per sota de:			
5.000 €	3,0	6,1	2,8
7.500 €	6,5	13,5	6,0
10.000 €	12,7	22,5	12,0
% població amb ingressos per unitat de consum per sota de (llindars):**			
40% per sota de la mediana	4,2	8,9	3,9
50% per sota de la mediana	6,6	13,6	6,1
60% per sota de la mediana	9,9	18,7	9,3

Font: INE. Atlas de Distribució de renda de les Llars (ADRH), a partir de dades tributàries, fonamentalment de l'Agència Tributària (AEAT)

* INE no facilita dades comarcals, de manera que s'ha calculat la suma pels valors comarcals poblacionals i la mitjana com a aproximació als %. S'ha seguit la mateixa lògica per a la divisió territorial que es fa servir en aquest informe.

² Citat apartat anteriorment

³ Citat apartat anteriorment

** llandars d'Espanya. INE no facilita dades pel llandar català
IMPORTANT: molts municipis no formen part de l'anàlisi doncs la font no facilita aquesta informació: Alpens, Brull, el, Espinelves, Gurb, Lluçà, Malla, Orís, Perafita, Rupit i Pruit, Sant Agustí de Lluçanès, Sant Boi de Lluçanès, Sant Martí d'Albars, Sant Sadurn d'Osormort, Santa Cecília de Voltregà, Santa Maria de Besora, Sobremunt, Sora, Tavèrnoles, Tavertet, Vidrà, Vilanova de Sau

Tant l'INE com Creacció faciliten aquesta dada per a la població de 18 anys i més, si bé es tracta d'una dada en revisió i més aproximada, motiu pel qual no s'ha considerat indicador. Tanmateix, les estimacions fetes indiquen que, **en 2018 el 16,8% dels menors de 18 anys estaven en situació de pobresa relativa.**

- **Aquest percentatge a Vic i Manlleu rondaria el 30,3%, quasi el doble.**

Taula 8. Taxa de pobresa infantil. 2018. Comparativa comarcal

	Osona (mitjana)*	Comparativa	
		Vic + Manlleu*	Resta d'Osona*
60% per sota de la mediana	16,8	30,3	14,5

Font: INE. Atlas de Distribució de renda de les Llars (ADRH), a partir de dades tributàries, fonamentalment de l'Agència Tributària (AEAT)

* INE no facilita dades comarcals, de manera que s'ha calculat la suma pels valors comarcals poblacionals i la mitjana com a aproximació als %. S'ha seguit la mateixa lògica per a la divisió territorial que es fa servir en aquest informe.

** llandars d'Espanya. INE no facilita dades pel llandar català

IMPORTANT: la llista de municipis és encara major a la dada anterior

L'estimació comarcal elaborada per Creacció és del 22,10%, tanmateix s'ha seguit el mateix criteri de càlcul que en la taula anterior per facilitar la comparació.

Igualment, **les estimacions facilitades per Creacció sobre població estrangera indiquen que el 39,8% estava en situació de pobresa relativa.**

- **Un percentatge superior a Vic 33,5% i més de la meitat de la població de Manlleu (55,7%), també elevat a Torelló (43,3%).** La informació per la resta del territori no és estimable.

7. Anàlisi laboral de la comarca d'Osona

Un cop analitzada l'estructura sociodemogràfica bàsica i les característiques generals de l'economia local, es presenten a continuació els trets fonamentals del mercat de treball i l'ocupació de la Comarca d'Osona, que han de servir de marc de referència per a la interpretació dels indicadors d'exclusió fonamentals d'aquesta dimensió vital.

Com és conegut, la vida laboral de les persones determina de manera significativa la trajectòria vital individual i així com la dels grups socials fonamentals. El lloc de treball és un motor determinant per tenir cobertes les necessitats bàsiques presents i futures, a través dels sistemes contributius de protecció social. Tanmateix, una **ocupació no és garant únic de la inclusió social, ja que la precarietat o mala qualitat de les ocupacions poden ser generadores d'exclusió.**

Aquest marc de referència parteix d'una primera descripció de quatre elements bàsics del mercat laboral.

- Població potencialment activa
- Població activa registrada
- Règims d'activitat
- Sectors d'afiliació

En primer lloc doncs, cal tenir present quina és la població potencialment activa a la Comarca d'Osona. D'acord al padró continu de l'IDESCAT existien un total de **106.120 persones en 2020 d'entre 16 i 65 anys**, el que emmarcaria el mercat de treball potencial de la comarca⁴.

Aquestes persones representen **el 65% de la població.**

- Els homes tenen un major percentatge de població que seria activa potencialment (67%).
- Entorn al 15% són joves, menors de 25 anys i el 43% tenen més de 45 anys.

Segons territori:

- **Vic i Manlleu** comptarien amb un **major percentatge d'homes** potencialment actius (68,2%) i també **lleugerament més joves** que ala resta del territori.

⁴ Cal tenir present que aquestes edats cal anar ampliant-les fins als 67 anys a mesura que el mercat de treball s'adapti a les noves normatives de jubilació. Tanmateix, de moment les fonts consultades mantenen aquests intervals d'anàlisi.

Taula 9. Població potencialment activa 2020. Comparativa comarcal

	Osona			Comparativa territorial					
	Home	Dona	Total	Vic + Manlleu			Resta d'Osona		
				Home	Dona	Total	Home	Dona	Total
	Hab.								
De 16 a 24 anys	8.297	7.452	15.749	3.858	3.316	7.174	4.439	4.136	8.575
De 25 a 34 anys	9.584	8.900	18.484	4.441	4.052	8.493	5.143	4.848	9.991
De 35 a 44 anys	13.433	12.379	25.812	5.949	5.270	11.219	7.484	7.109	14.593
De 45 a 54 anys	12.919	11.842	24.761	5.336	4.743	10.079	7.583	7.099	14.682
De 55 a 64 anys	10.769	10.545	21.314	4.029	4.035	8.064	6.740	6.510	13.250
Població 16-64 anys	55.002	51.118	106.120	23.613	21.416	45.029	31.389	29.702	61.091
% sobre el total de població	67,0	63,0	65,0	68,2	63,1	65,7	65,8	62,6	64,2
	%								
De 16 a 24 anys	15,1	14,6	14,8	16,3	15,5	15,9	14,1	13,9	14,0
De 25 a 34 anys	17,4	17,4	17,4	18,8	18,9	18,9	16,4	16,3	16,4
De 35 a 44 anys	24,4	24,2	24,3	25,2	24,6	24,9	23,8	23,9	23,9
De 45 a 54 anys	23,5	23,2	23,3	22,6	22,1	22,4	24,2	23,9	24,0
De 55 a 64 anys	19,6	20,6	20,1	17,1	18,8	17,9	21,5	21,9	21,7
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat. Padró continu

Tanmateix, aquesta estimació de la població potencialment activa remet exclusivament al factor edat, de tal manera que entre aquests **col·lectius hi pot haver moltes persones que no formin part de la població activa real**, ja sigui per què no estarà ocupada ni buscant una ocupació o per què no pot fer-ho, per raó de discapacitat o invalidesa. També cal tenir present que hi ha una petita part de la població que pot ser activa passats els 64 anys.

Per intentar fer una estimació més precisa existeixen diferents procediments, cap d'ells comparable a l'estadística oficial que ofereix l'EPA. A partir de l'estimació que realitza la DIBA⁵, segons la darrera dada disponible, a la Comarca d'Osona **78.742 persones serien població activa, el 74,2% de la població potencialment activa.**

- Es tracta d'un **percentatge força menor entre dones (71,9%)** que entre homes (76,3%).
- La situació és similar en tots el territoris, amb l'excepció de que a Vic i Manlleu hi major percentatge de població masculina activa (78,1%).

Taula 10. Població activa registral 2020. Comparativa comarcal

	Osona			Comparativa					
	Home	Dona	Total	Vic + Manlleu			Resta d'Osona		
				Home	Dona	Total	Home	Dona	Total
Població 16-64 anys	55.002	51.118	106.120	23.613	21.416	45.029	31.389	29.702	61.091
Població activa registrada	41.964	36.778	78.742	18.452	15.289	33.741	23.512	21.489	45.001
% de Població activa registrada	76,3	71,9	74,2	78,1	71,4	74,9	74,9	72,3	73,7
% de Població activa registrada segons sexe	53,3	46,7	100,0	54,7	45,3	100,0	52,2	47,8	100,0

Font: Elaboració pròpia a partir d'Idescat. Padró continu i DIBA, HERMES.

⁵ Programa HERMES. Més informació sobre el procediment metodològic a: <https://www.diba.cat/hq2/glossari.asp?id=1872>

* Estimació: els períodes temporals són diferents.

Una segona variable de context sobre l'ocupació és el règim en que es produeix. Concretament, cal mencionar que a **Osona el 80,3% de les persones afiliades a la Seguretat Social són treballadors per compte d'altri**, de manera que només el 19,7% és un treballador/a autònom.

Cal tenir present també que en el darrer període anual analitzat i que inclou en gran part l'impacte de la pandèmia, **el treball autònom s'ha reduït de manera intensa (-0,91%), mentre que el treball assalariat ha crescut (+1,29%).**

- **A Vic i Manlleu el percentatge de treballadors/es per compte propi és encara més reduït (83,9%), de manera que el gran gruix del treball autònom es localitza fora d'aquests municipis (65,8%), on el treball autònom suposa el 22,3% de les afiliacions.**

Taula 11. Règim d'activitat 2020. Comparativa comarcal

	Osona			Comparativa territorial					
	Total IIT 2020	Variació interanua I	% sobre el total	Vic + Manlleu			Resta d'Osona		
Total IIT 2020				% sobre el total	% sobre el total de la comarca	Total IIT 2020	% sobre el total	% sobre el total de la comarca	
Règim General	54.392	1,29%	80,3	23.838	83,9	43,8	30.554	77,72	56,17
Autònoms	13.322	-0,91%	19,7	4.561	16,1	34,2	8.761	22,28	65,76
Total	67.714,0		100,0	28.399,0	100,0	41,9	39.315,0	100,0	58,1

Font: Elaboració pròpia a partir de DIBA, HERMES, explotació del registre de la Seguretat Social.

Finalment, abans d'analitzar els indicadors més clarament relacionats amb la vulnerabilitat laboral es presenten algunes característiques bàsiques sobre com és aquesta activitat registrada.

En primer lloc es pot observar que la **gran majoria de l'activitat es registra en el sector serveis (58,4%), seguit de la indústria (31,4%). La indústria concentra major part de persones assalariades (91,9%),** mentre que la construcció (53,3%) i l'agricultura (49,1%) que tenen un menor pes de persones assalariades, a la comarca.

A Osona en tots els sectors, menys en el primari el règim majoritari és de treballadors i treballadores per compte d'altri.

Les persones assalariades es dediquen principalment als serveis 56,7% i han patit un reducció petita en el darrer any (-6,33%). També ha passat en el segon motor d'ocupació, la indústria (36,0% que s'ha reduït -5,84%).

Per la seva banda els i les professionals per compte propi també es dediquen majoritàriament al sector serveis (65,1%) i han vist com s'ha reduït el seu volum de manera molt més moderada (-0,59%).

En canvi a la construcció ha augmentat l'ocupació (+2%) i representa entre el treball autònom la mateixa proporció que la indústria (14,8% i 13%).

La informació descrita, de manera breu ha de permetre entendre els principals elements associats a la vulnerabilitat que tenen a veure amb l'atur, la temporalitat i la cobertura en cas d'atur.

Indicadors de vulnerabilitat

Un cop contextualitzat el mercat laboral o l'àmbit de l'ocupació a la Comarca d'Osona , i en els entorns territorials de referència, en aquesta dimensió es consideren centrals com a marcadors d'exclusió social els indicadors relatius a la tres subdimensions fonamentals: la temporalitat, l'atur i el nivell de cobertura de les prestacions.

D'una banda, es tracta de valorar fins a quin punt l'ocupació que es crea és estable o no. En segon lloc, l'anàlisi de l'atur permetrà determinar la situació més greu en termes de mercat laboral: la falta d'ocupació, així com la seva manca de protecció social a partir de prestacions.

Àmbit laboral: Estructura d'indicadors

Subdimensió	Indicador	Nom	Descripció
Atur	1	Taxa d'atur registrat	Població desocupada registrada mensual/Població activa local estimada*100
Temporalitat	2	% de contractes temporals	Durada de les contractacions
Taxa de cobertura de les prestacions	3	Taxa de cobertura de les prestacions d'atur	Percentatge de persones a l'atur que perceben prestació

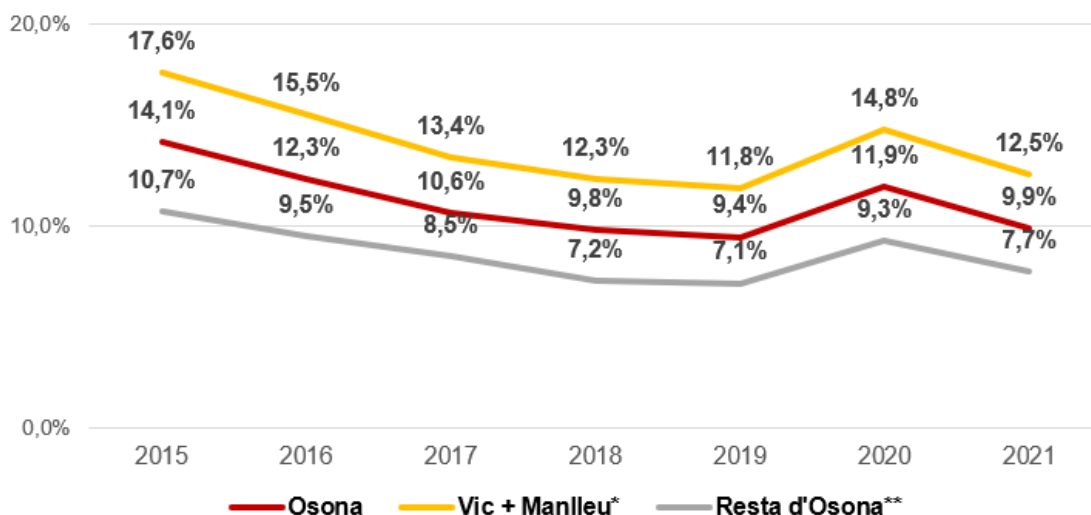
A. Atur

En relació a l'atur, en el conjunt del territori de la Comarca d'Osona s'estima que el **9,9% de la població activa registrada està a l'atur**. En general, des de 2015 s'observava un progressiu decreixement que es va trencar en 2020, si bé en 2021 torna a observar-se aquesta baixada fins l'1 de cada 10 treballadors/es.

- **Vic i Manlleu comparteixen nivells d'atur força més alts (12,5% de mitjana) que la resta del territori de la comarca (7,7% de mitjana).**

Cal tenir recordar que aquestes diferències de proporcions tenen un gran impacte en els volum de persones en que es tradueix.

Gràfic 4. Taxa d'atur registral 2015-2021. Comparativa comarcal.
Data de referència juliol.

Font: Elaboració pròpia a partir d'HERMES DIBA, explotació del Registre de la Seguretat Social i Vides laborals

*La taxa de Vic + Manlleu s'ha elaborat com a mitjana de les taxes dels dos municipis.

**La taxa de la resta d'Osona s'ha elaborat com a mitjana de la resta de municipis.

Entre les moltes dades que actualment es poden disposar sobre l'atur a nivell comarcal i municipal, i fins i tot inframunicipal, s'han seleccionat les característiques de perfil bàsic de l'atur a Osona.

En primer lloc es pot observar que es tracta més de **dones (52,7%)** que d'homes, i en un percentatge molt elevat de persones **majors de 45 anys (58,4%)**, a més del 29,1% de persones de 30 a 44 anys. Com es pot observa l'**atur registrat de menors de 25 anys és molt reduït**. El **26,6% té nacionalitat estrangera**.

Fonamentalment del **sector serveis (62,2%)** i en menor grau de la **indústria (21,6%)**, seguint la lògia de l'estructura empresarial del territori. Les ocupacions que tenien les persones a l'atur són principalment **ocupacions elementals (37,3%)**, i a molta distància treballadors de **restauració, personals i venedors (17,1%)** o artesans, treballadors indústries i construcció (13,0%) o empleats d'oficina, comptables i administratius (9,3%).

En línia amb aquest perfil ocupacional, nivell formatiu més habitual és el d'**educació general (63,2%)**, tot i que també hi ha un **percentatge de casos de persones amb estudis universitaris segon i tercer cicle (8,5%)**. Per sota també cal tenir present el percentatge de persones aturades registrades amb nivell formatiu de programes formació professional (8,5%), així com 1 de cada 10 té estudis per sota de la primària.

Cal tenir present com és lògic, que aquest perfil, en gran part també descrit a nivell qualitatiu, condiona tant les casuístiques i circumstàncies de les persones a atendre així com els tipus d'intervenció a fer.

Es poden distingir elements diferencials entre Vic i Manlleu i la resta d'Osona. De manera esquemàtica:

Vic i Manlleu:

- Elevat percentatge de persones de nacionalitat estrangera (38,8%).
- 11,9% sense ocupació anterior.
- 44,8% amb ocupacions elementals
Prop del 20% de persones amb nivell educatiu inferior a primària.

Resta d'Osona:

- Major percentatge de dones (60,2%).
- Major pes de professionals científics i intel·lectuals (8,6%) i de tècnics i professionals de suport (9,2%).

Taula 12. Perfil de l'atur . Comparativa comarcal. Juliol 2021

		Osona		Comparativa			
		Agost 2021	% sobre el total	Vic + Manlleu		Resta d'osona	
		Agost 2021	% sobre el total	Agost 2021	% sobre el total	Agost 2021	% sobre el total
Sexe	Homes	3.282	42,8	1.760	45,7	1.522	39,8
	Dones	4.392	57,2	2.091	54,3	2.301	60,2
Edats	Menors de 20 anys	132	1,7	84	2,2	48	1,3
	De 20 a 24 anys	324	4,2	179	4,6	145	3,8
	De 25 a 29 anys	502	6,5	251	6,5	251	6,6
	De 30 a 44 anys	2.233	29,1	1.169	30,4	1.064	27,8
	Majors de 45 anys	4.483	58,4	2.168	56,3	2.315	60,6
Nacionalitat	Estrangera	2.044	26,6	1.494	38,8	550	14,4
	Agricultura	152	2,0	75	1,9	77	2,0
Sector	Indústria	1.656	21,6	782	20,3	874	22,9
	Construcció	441	5,7	214	5,6	227	5,9
	Serveis	4.775	62,2	2.322	60,3	2.453	64,2
	Sense ocupació anterior	650	8,5	458	11,9	192	5,0
	Directors i gerents	62	0,8	25	0,6	37	1,0
Ocupació	Professionals científics i intel·lectuals	523	6,8	196	5,1	327	8,6
	Tècnics i professionals de suport	561	7,3	210	5,5	351	9,2
	Empleats d'oficina, comptables i administratius	711	9,3	307	8,0	404	10,6
	Treballadors de restauració, personals i venedors	1.312	17,1	619	16,1	693	18,1
	Treballadors act. agrícoles, ramaderes i pesqueres	121	1,6	54	1,4	67	1,8
	Artesans, treballadors indústries i construcció	1.000	13,0	528	13,7	472	12,3
	Operadors d'instal·lacions i màquines, i muntadors	519	6,8	188	4,9	331	8,7
	Ocupacions elementals	2.865	37,3	1.724	44,8	1.141	29,8
	Sense estudis	111	1,4	90	2,3	21	0,5
Nivell d'estudis	Estudis primaris incomplets	414	5,4	324	8,4	90	2,4
	Estudis primaris complets	554	7,2	343	8,9	211	5,5
	Programes formació professional	651	8,5	251	6,5	400	10,5
	Educació general	4.848	63,2	2.405	62,5	2.443	63,9
	Tècnics-professionals superiors	436	5,7	181	4,7	255	6,7
	Universitaris primer cicle	177	2,3	53	1,4	124	3,2
	Universitaris segon i tercer cicle	478	6,2	200	5,2	278	7,3
	Altres estudis post-secundaris	5	0,1	4	0,1	1	0,0
TOTAL		7.674	100,0	3.851	100,0	3.823	100,0

Font: Elaboració pròpia a partir d'HERMES DIBA, explotació del Registre de la Seguretat Social

B. Temporalitat

A Osona la contractació sol ser habitualment temporal més del 85% en funció del mes.

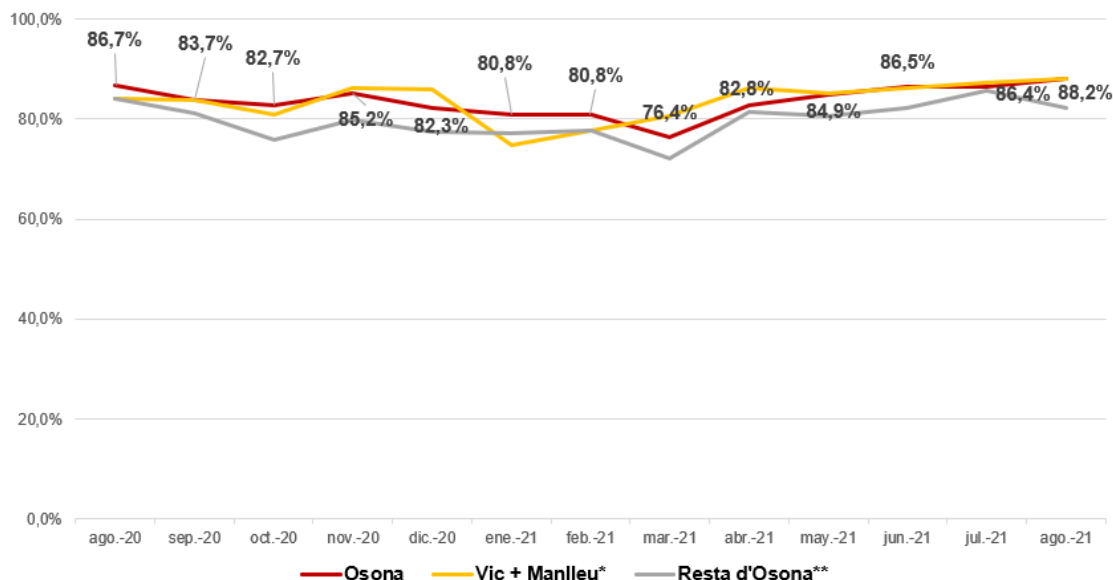
¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

- Es tracta d'un **nivell de temporalitat elevadíssim que sol ser-ho encara més a Vic i Manlleu**, però que també és un tret diferencial de la resta d'Osona.

Tanmateix, a la resta d'Osona pot ser fins a 10 punts menor depenent del moment temporal.

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

Gràfic 5. Taxa de temporalitat de les contractacions. Juliol 2020-2021. Comparativa comarcal.

Font: Elaboració pròpia partir de DIBA. Hermes. A partir del Registre de la Seguretat Social.

*La taxa de Vic + Manlleu s'ha elaborat com a mitjana de les taxes dels dos municipis.

**La taxa de la resta d'Osona s'ha elaborat com a mitjana de la resta de municipis.

C. Cobertura de les prestacions

El darrer indicador amb major informació sobre les condicions de vulnerabilitat a partir del mercat de treball és la taxa de cobertura de les prestacions en situació d'atur. Aquest indicador elaborat en el marc del programa Hermes de la DIBA, indica que **a Osona el 63,3% de les persones inscrites com a demandants d'ocupació reben alguna prestació⁶. O el que és el mateix el 36% no rep cap prestació.**

A l'hora d'interpretar aquesta taxa cal tenir present i valorar també fins a quin punt la població que treballava per compte propi està inclosa així com altres col·lectius amb dinàmiques més alienes al registre d'atur (p.ex. persones estrangeres).

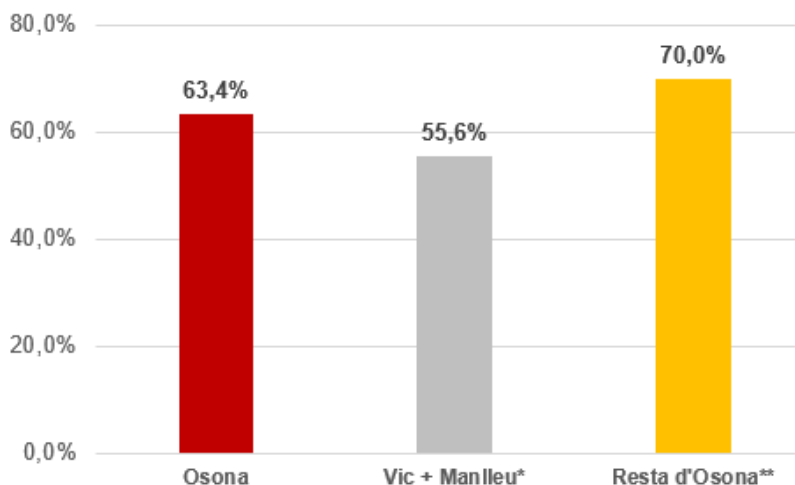
- **Vic i Manlleu tenen un nivell de cobertura molt inferior (55,6%),** mentre que la cobertura a la resta d'Osona és del 70% de les persones aturades registrades.

⁶ Informació accessible a: https://xodel.diba.cat/sites/xodel.diba.cat/files/nota_prestacions_desocupacio.pdf

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

Gràfic 6. Taxa de cobertura de les prestacions d'atur per desocupació. Agost 2021. Comparativa comarcal.

Font: Elaboració pròpia partir de DIBA. Hermes. A partir del Registre de la Seguretat Social i altres fonts.

*La taxa de Vic + Manlleu s'ha elaborat com a mitjana de les taxes dels dos municipis.

**La taxa de la resta d'Osona s'ha elaborat com a mitjana de la resta de municipis. No s'han inclòs alguns municipis que tenen una taxa superior al 100% Concretament: El Brull, Lluçà, Orís, Sant Agustí de Lluçanès, Sant Sadurní d'Osormort i Santa Cecília de Voltregà.

Com es pot observar es tracta de **pensions contributives en la seva majoria (58,3%)** si bé el **37,9% són de caràcter assistencial**. Cal tenir present que en el darrer any el **nombre de prestacions s'han reduït en un 30%** de manera que la cobertura de les mateixes ha baixa 9 punts percentuals.

Taula 13. Detall de les prestacions per atur . Comparativa comarcal. Juliol 2021

	Osona			Comparativa			
	Persones	% Variació interanual	% sobre el total	Vic + Manlleu		Resta d'Osona	
Persones				% sobre el total	Persones	% sobre el total	
Nivell contributiu	2.838	-41,57%	58,3	1.312	59,9	1.526	57,0
Nivell assistencial (Subsidi)	1.843	-1,44%	37,9	773	35,3	1.070	40,0
Renda activa	187	39,55%	3,8	106	4,8	81	3,0
Total prestacions	4.868	-29,05%	100,0	2.191	100,0	2.677	100,0
Taxa de cobertura total	63,4%	-9,51		55,6%		70,0%	

Font: Elaboració pròpia partir de DIBA. Hermes. A partir del Registre de la Seguretat Social i altres fonts.

*La taxa de Vic + Manlleu s'ha elaborat com a mitjana de les taxes dels dos municipis.

**La taxa de la resta d'Osona s'ha elaborat com a mitjana de la resta de municipis. No s'han inclòs alguns municipis que tenen una taxa superior al 100% Concretament: El Brull, Lluçà, Orís, Sant Agustí de Lluçanès, Sant Sadurní d'Osormort i Santa Cecília de Voltregà.

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

1.1. Àmbit educatiu i formatiu

A les societats occidentals l'educació, juntament amb la família i el mercat de treball, és un dels fonaments socials a partir de qual es construeixen les capacitats de la ciutadania i es fonamenta la identitat cultural. **Infants i joves són els principals destinataris del sistema educatiu** els quals, en la interacció entre escola-família se socialitzen en les etapes inicials de la vida, i aprenen habilitats socials així com valors, normes, hàbits i actituds. Les particularitats de les xarxes familiars que s'aborden en el proper capítol, sovint impliquen atribuir a l'escola majors responsabilitats al sistema educatiu, sovint en relació a l'escassetat de temps que tenen les famílies per a la cura i l'atenció educativa dels fills i filles.

En relació a l'àmbit d'anàlisi de l'educació i la formació, com en altres apartats de caràcter quantitatiu, existeixen moltes fonts de dades i organismes que analitzen la situació. A Osona concretament a més de disposar de la Facultat d'Educació de la UVic⁷, apareix en les anàlisis sobre problemàtiques com la **segregació escolar** com un dels territoris amb dificultats, especialment al municipi de Vic⁸. Així ho reflecteix per exemple l'article de Madariaga et al. (2019)⁹. També es poden consultar els registres de **centres amb major complexitat**¹⁰, o informes sobre l'abandonament escolar prematur. Osona també és un dels territoris amb notorietat pels seus projectes per abordar aquestes problemàtiques com ara el projecte Enxaneta¹¹, i diversos territoris disposen de plans i diagnòstics específics. Tanmateix, és un dels àmbits d'anàlisi estadística on es comencen a trobar **dificultats per trobar dades estables, fiables i comparables al llarg del temps**.

Com en altres apartats, amb l'objectiu de ser sintètics, s'inicia l'anàlisi amb la descripció del nivell d'instrucció de la població i la situació d'oferta escolar, per passar més tard a l'anàlisi dels indicadors de vulnerabilitat.

En primer lloc, cal tenir present que a Catalunya es desconeix el nivell formatiu de la població a nivell local o comarcal, ja que aquesta informació prové generalment d'enquesta, i aquestes no solen tenir representativitat comarcal, menys encara municipal. Així, la dada més recent és del cens 2011, que com és conegut també va ser una enquesta.

⁷ <https://www.uvic.cat/centre/fetch#>

⁸ Podeu consultar el Mapa de la Segregació Escolar a:

https://www.instagram.com/instamaps/ad7fe823576c76f9bcd702605b54e636/Segregacio_escolar.html&embed=1#10/42.0075/2.3229

⁹ Madariaga, R., Martori, J.C. & Oller, R. Wage income inequality in Catalanian second-rank cities. *Ann Reg Sci* **62**, 285–304 (2019). <https://doi.org/10.1007/s00168-019-00896-0>

¹⁰ Consultable a: <https://www.sindicat.net/p/llistat-cmc/>

¹¹ Més informació a: <https://www.ccosona.cat/serveis/serveis-ccosona/educacio>

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

D'acord a aquesta font, a Osona en conjunt **el 58,1% de la població tenia estudis secundaris finalitzats**, principalment els obligatoris (33,1%).

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

El 16,1% tenia formació superior, i una proporció similar estudis primaris (15,1%). Cal tenir present que 1 de cada 10 persones no tenia estudis (10,7%).

- Com es pot observar entre les **dones** les persones **sense estudis** representen una major proporció (12,5% vs. 8,9%), així com la **falta d'assoliment de formació secundària** (54,2% vs. 62,1% entre el homes). En canvi, hi ha una major proporció de dones amb estudis superiors (17,9%).
- El territori marca diferències, de manera que a Vic i Manlleu en conjunt es detecten més ciutadans i ciutadanes sense estudis (13,4%) que a la resta del territori (9%), i també menys persones amb secundària (53,9% vs. 60,8%).

Taula 14. Població de 16 anys i més segons nivell educatiu i sexe, 2011.
Comparativa comarcal

	Osona			Comparativa					
	Home	Dona	Total	Vic + Manlleu			Resta d'Osona		
	Home	Dona	Total	Home	Dona	Total	Home	Dona	Total
Sense estudis	8,9	12,5	10,7	10,9	15,8	13,4	7,6	10,3	9,0
No sap llegir o escriure	1,3	2,7	2,0	1,9	3,4	2,6	0,9	2,2	1,5
Sense estudis	7,6	9,8	8,7	9,0	12,4	10,7	6,7	8,1	7,4
Primaris	14,7	15,4	15,1	16,7	15,6	16,1	13,5	15,3	14,4
Secundaris	62,1	54,2	58,1	56,6	51,3	53,9	65,7	56,1	60,8
ESO	35,4	30,8	33,1	31,8	28,9	30,3	37,7	32,0	34,9
Batxillerat superior	11,1	11,7	11,4	11,7	12,0	11,8	10,8	11,6	11,2
FP grau mitjà	8,8	6,7	7,7	7,2	6,0	6,6	9,8	7,1	8,5
FP grau superior	6,8	5,0	5,9	5,9	4,5	5,2	7,3	5,4	6,3
Superiors	14,3	17,9	16,1	14,0	15,8	16,6	14,4	19,2	15,8
Diplomatura	5,3	8,0	6,7	5,5	7,1	6,3	5,2	8,6	6,9
Grau universitari	1,4	1,5	1,4	0,0	0,0	1,6	2,3	2,4	1,3
Llicenciatura i doctorat	7,5	8,4	8,0	8,5	8,8	8,6	6,9	8,2	7,6
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT, Cens 2011.

L'oferta educativa d'infantil i primària d'Osona és majoritàriament pública (77,9%). Aquest percentatge es redueix de manera important a la secundària (55,2%).

- Fora de Vic i Manlleu, l'oferta pública és la dominant àmpliament, en canvi a **Vic i Manlleu** tot i no haver una oferta molt més àmplia en nombres absoluts, es detecta un **elevat percentatge de centres privats a tots dos nivells educatius.**

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

Taula 15. Nombre de centres educatius segons titularitat 2018-2019. Comparativa comarcal

	Osona	Comparativa	
		Vic + Manlleu	Resta d'Osona
Nombre de centres			
Infantil i primària	113	26	87
Públic	88	14	74
Privat	25	12	13
Secundària	29	11	18
Públic	16	5	11
Privat	13	6	7
%			
Infantil i primària	100	100	100
Públic	77,9	53,8	85,1
Privat	22,1	46,2	14,9
Secundària	100	100	100
Públic	55,2	45,5	61,1
Privat	44,8	54,5	38,9

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del departament d'Ensenyament 2018-2019.

1.1.1. Indicadors clau d'exclusió social

Com a la resta d'apartats, un cop descrits els trets fonamentals de l'àmbit educatiu i formatiu, a continuació s'analitzen els factors considerats clau com a possibles indicadors d'exclusió social en l'àmbit formatiu i educatiu.

En aquest àmbit, es dona especial rellevància a tres factors clau: l'escolarització dels 0 a 2 anys, el fracàs escolar i el paper de la formació d'adults.

En la mesura del possible, s'han pres com a referència el mateix període de dades (curs 2018-2019) ja que per la resta de cursos no estan les dades completes disponibles.

Àmbit educació i formació: Estructura d'indicadors clau d'exclusió social

Subdimensió	Indicador	Nom	Descripció
Escolarització de 0-2 anys	1	Taxa d'escolarització de 0 a 2 anys	% de població de 0 a 2 anys escolaritzada. D'una banda marca el pes de la població que comença en la primera infantesa en el sistema educatiu. En segon lloc, pot ser un

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

			marcador de necessitats de llars d'infants.
Fracàs escolar	2	% d'alumnat que no aprova l'ESO i ha de repetir	% d'alumnes que han cursat 4t curs d'ESO, s'han presentat als exàmens però no han aprovat el curs i han de repetir
Formació d'adults	3	Taxa d'alumnes adults per cada 1.000 hab. de 16 anys i més	Pes de la formació d'adults entre la ciutadania.

A. Escolarització de 0 a 2 anys

Encara que l'escolarització de 0 a 2 anys no és obligatòria aquesta es vincula tant a una major activitat femenina en el mercat de treball com a majors i millors resultats educatius dels infants. Quant a l'augment de l'activitat femenina en el mercat de treball, el nombre i tipus d'oferta educativa en aquestes edats es considera un indicador de les possibilitats de mares i pares puguin tenir major igualtat competitiva en el mercat de treball quan tenen infants amb major dependència. De la mateixa manera, la composició entre públic i privat indica el nivell d'igualtat que els pares i mares amb diferents recursos poden tenir per disposar d'aquesta eina de gestió de l'ús del temps. Com a indicador de la inversió que fa la societat fa en l'educació en la primera infància, ja que són molts els estudis que mostren que les oportunitats de desenvolupament personal, social, cognitiu i emocional dels infants estan estretament lligades a l'estimulació educativa primerenca¹². En aquest sentit és una vessant de l'aposta per l'educació en condicions d'igualtat de cobertura.

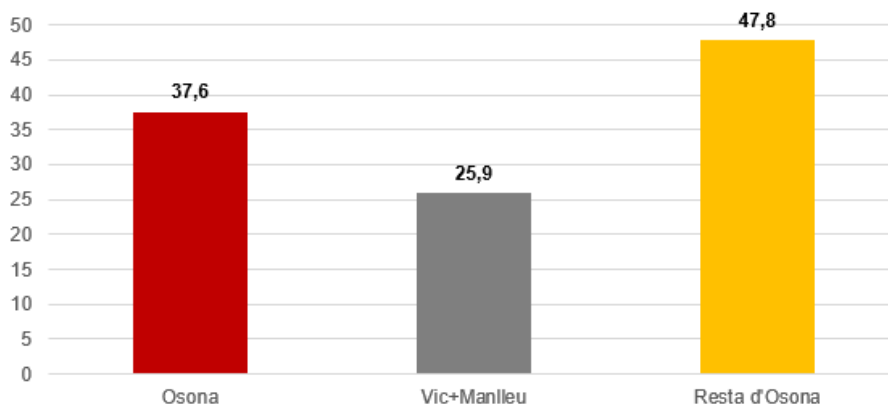
Tal i com s'observa a continuació, el pes de l'escolarització per **la població de fins a dos anys a la Comarca d'Osona se situava en 2018-2019 en el 37,6%**, de manera que la gran majoria dels infants en la seva primera etapa de vida no estan inscrits a cap centre de la comarca de caràcter educatiu.

- En conjunt, a **Vic i Manlleu la taxa d'escolarització de 0-2 anys és molt menor que en la resta del territori (25,9%), pràcticament la meitat.**

Gràfic 7. Escolarització de 0 a 2 anys. Comparativa territorial. Curs 2018 – 2019

¹² Síndic de Greuges. L'escolarització de 0 a 3 anys a Catalunya. Informe extraordinari 2007. Accessible on-line a: http://www.sindic.cat/site/unitFiles/2165/53_Escolaritzacio0a3anys.pdf

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

	Osona	Vic + Manlleu	Resta d'Osona
Nombre d'alumnes	1.688	542	1.146

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Educació. Servei d'Indicadors i Estadística.

Estadística de l'Educació i IDESCAT

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

B. Fracàs escolar

El fracàs escolar és un concepte definit des de diverses perspectives, ja sigui la psicopedagogia, la sociologia o la psicologia. Al seu torn, existeixen diverses teories sobre quins són els factors que determinen l'èxit i el fracàs escolar, i quin és el seu pes relatiu. Factors que van des del nivell formatiu dels pares, especialment de la mare, fins als trets i dispositius que té el propi sistema docent, passant per l'entorn cultural de l'alumnat, entre d'altres.

Com es pot observar en la taula següent, **en el curs 2018-2019 a la Comarca d'Osona la taxa general de fracàs escolar a 4t de l'ESO va ser moderada, ja que 8,3% dels estudiants de 4t d'ESO no van superar-lo**, ja sigui per què no es van avaluar o per què no van superar l'avaluació, ni obtenir el certificat.

De fet la **taxa d'avaluació és elevada (96,4%) i també la taxa de superació (91,7%)**.

S'ha volgut estimar també el percentatge d'estudiants de 4t d'ESO que el superen però amb el **certificat**, aquest percentatge se situa en el conjunt de la comarca en **el 4,6%**.

- A Vic i Manlleu les dades són menys optimistes, doncs el 12,2% no supera l'ESO, no tant per què no s'avaluïn (95,2%) sinó per què els suspensos són més habituals (87,8% de taxa de superació).
- A més, a Vic i Manlleu la superació amb el certificat es el doble (6,6%) que en la resta del territori (3%).

Taula 16. Fracàs escolar 2018-2019. Comparativa comarcal

	Osona	Comparativa	
		Vic + Manlleu	Resta d'Osona
Alumant			
Total alumnat 4t ESO	1.704	743	961
Avaluats	1642	707	935
No s'avaluen	62	36	26
No superen	80	55	25
Superen	1562	652	910
Taxes (%)			
Taxa d'avaluació	96,4	95,2	97,3
Taxa de superació	91,7	87,8	94,7
Taxa de fracàs	8,3	12,2	5,3
Taxa de certificats	4,6	6,6	3,0

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Educació. Servei d'Indicadors i Estadística. Estadística de l'Educació.

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

C. Formació d'adults

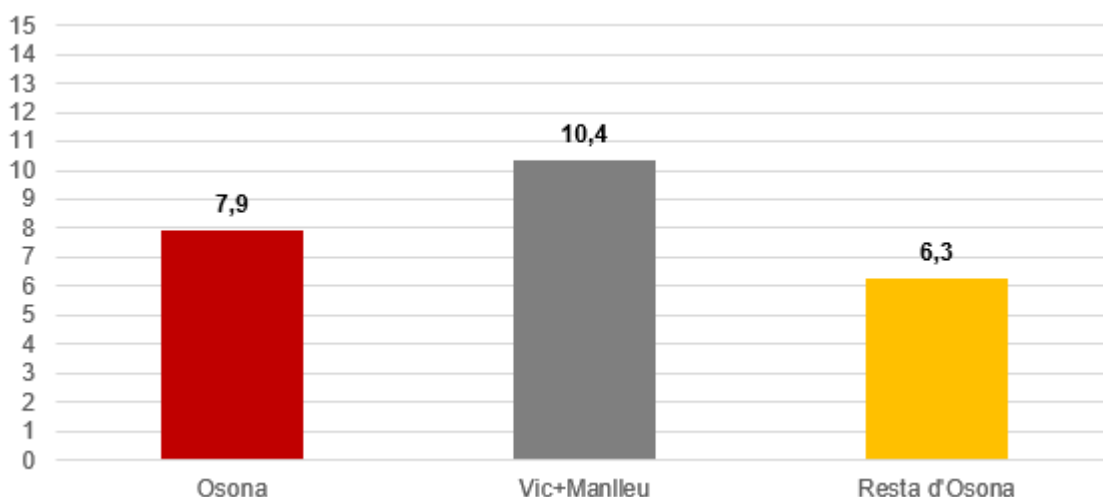
Finalment, la formació d'adults ha de ser un element fonamental a tenir en compte amb l'objectiu d'avançar vers la cohesió social, fen que es disposi d'oportunitats d'aprenentatge i formació a totes les edats.

La formació al llarg de tota la vida es vincula habitualment a la noció d'ampliació de formació, d'especialització i en certa mesura a la formació contínua. Tanmateix, en el present apartat s'analitza des d'un concepte més ampli incloent el que el Departament inclou com a formació de persones adultes (FPA), des dels ensenyaments inicials (llengua catalana, castellana, estrangera anglès o francès) informàtica, passant per a la formació bàsica (formació instrumental i graduat en educació secundària), la preparació de proves d'accés (CFGM, CFGS i Universitat), fins a les competències en la societat de la informació (anglès, francès i informàtica).

Aquesta formació està orientada principalment a persones de 18 anys o més (si bé una part de la formació és per persones de 16 a 18 anys) i, com s'observa en el gràfic següent, el pes de la **formació d'adults a Osona és de 7,9 estudiants per cada 1.000 hab.**

- **Vic i Manlleu acumulen la major part d'aquesta taxa, amb 10,4 estudiants de 16 anys i més en formacions d'adults** (no inclou formacions reglades de Batxillerat, CFG, superiors o similar). Mentre que en la resta del territori es redueix al 6,3.

Gràfic 8. Taxa d'alumnes en formació d'adults per cada 1.000 hab. se 16 anys i més. Comparativa territorial. Curs 2018-2019

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament d'Educació. Servei d'Indicadors i Estadística.

Estadística de l'Educació i IDESCAT

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

1.2. Àmbit territorial i residencial

Les condicions residencials són una de les dimensions fonamentals de les condicions de vida de la població, de manera la seva anàlisi aporta informació valuosa sobre l'exclusió social.

El mercat residencial i les característiques dels habitatges aporten informació sobre la posició social dels individus i grups: recursos econòmics, possibilitats d'endeutament, dels frens socials existents vers l'allotjament de determinats col·lectius (no se'ls vol vendre o llogar...) o situacions relacionades amb la salut pública i la salut individual. És per aquesta raó que les societats avançades i orientades a l'Estat del Benestar consideren l'habitatge un dret fonamental.

En una etapa social que hereta els efectes d'una crisi econòmica centrada en el mercat residencial, és fàcilment justificable la necessitat d'abordar les condicions del mercat de l'habitatge: la forma dependència de la construcció, l'endeutament de la ciutadania per raó d'habitatge, els elevats preus i les dificultats d'accés al lloguer i la propietat.

En matèria d'habitatge a nivell català i estatal la normativa és complexa i inestable, des de la Llei del Dret a l'Habitatge, fins a les lleis sobre habitatge buit, lleis d'urgència per col·lectius en risc d'exclusió, lleis sobre pobresa energètica, etc. Per la seva banda, les administracions locals disposen d'instruments de planificació principalment els Plans Locals d'Habitatge (PLH) i el que es deriva del Plans d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM).

Abans d'analitzar els indicadors clau de vulnerabilitat en l'àmbit de l'habitatge es fa una breu descripció de les característiques residencials a Osona.

En primer lloc cal tenir present que les dades sobre els habitatges són del cens 2011, de manera que no existeix cap altra font que aportí dades al respecte.

Abans però, cal analitzar les característiques de les llars. Com es pot observar a **Osona el 21,5% de les llars en 2011 eren llars unipersonals.**

La major part de llars però, estaven formades per parelles amb fills /es (38,7%), i 1 de cada 4 eren parelles sense fills (24,3%).

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

- No s'observen diferències territorials rellevants.

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

Taula 17. Llars per nombre i tipus de nucli. 2011. Comparativa comarcal (%)

	Osona	Comparativa	
		Vic + Manlleu*	Resta d'Osona
Sense nucli	24,3	23,2	25,0
Unipersonals	21,5	23,2	20,4
Dues persones o més	2,8	0,0	4,6
Amb Nucli	75,7	71,6	78,5
Parella sense fills	24,3	23,8	24,6
Parella amb fills	38,7	36,1	40,5
Pare o mare amb fills	10,8	11,7	10,1
Dos nuclis o més	2,0	0,0	3,3
Total	100	100	100

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades disponibles al Departament d'habitatge i l'IDESCAT segons el Cens d'habitatge 2011.

*El total percentual de Vic+Manlleu i Resta d'Osona és 95% i 103% respectivament. Això és dona per la falta de dades del municipi de manlleu que fa arrossegar un error.

Segons els cens de 2011, **la majoria eren llars principals (81%), si bé el 7,1% eren habitatges secundaris, i s'estimava entorn al 12% d'habitatges buits.** Cal tenir present que les estimacions territorials del cens 2011 són molt precàries, de manera que cal tenir-les com a orientació però no com a dades fiables.

- **Vic i Manlleu concentren un menor percentatge d'habitatges secundaris (3,7%),** que són més del doble fora d'aquestes municipis.

Taula 18. Tipus d'habitatges. 2011. Comparativa comarcal (%)

	Osona	Comparativa	
		Vic + Manlleu*	Resta d'Osona
Principals	81,0	82,7	79,8
Secundaris	7,1	3,7	9,2
Buits	12,0	13,6	10,9
Total	100	100	100

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades disponibles al Departament d'habitatge i l'IDESCAT segons el Cens d'habitatge 2011.

La gran majoria del parc d'habitatges principals que detectava el cens 2011 eren de **propietat (74,3%), un 32,3% amb pagaments pendents.**

Així el **lloguer representava a la comarca el 19% dels habitatges.**

- **El pes de la propietat és més elevat fora de Vic i Manlleu (76,6%), on destacava que quasi 1 de cada 4 habitatges principals eren de lloguer (23,5%).**

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

Taula 19. Habitatges principals segons el règim de tinença per àmbits territorials 2011.

	Osona	Comparativa	
		Vic + Manlleu*	Resta d'Osona
Propietat	74,3	70,7	76,6
Compra	34,3	33,5	34,8
Accés a compra	32,5	32,4	32,5
Herència o donació	7,5	4,8	9,3
Lloguer	19,0	23,5	16,0
Gratuit	2,3	2,2	2,4
Altres formes	4,5	3,7	5,0
Total	100	100	100

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades disponibles al Departament d'Habitatge i l'IDESCAT segons el Cens d'habitatge 2011.

El cens 2011 ofereix altres dades sobre la qualitat de l'edificació i les característiques de la mateixa, que no són objecte d'anàlisi de la present diagnosi (accessibilitat, subministraments...).

Quant al lloguer, d'acord al registre de lloguers que explota el Departament d'Habitatge de la Generalitat de Catalunya, **el nombre de lloguers inscrits a la comarca és de prop de 3.000 anuals, si bé tendeix a decreixer lleugerament**, en línia amb la caiguda general a Catalunya.

- **Aquest decreixement s'observa especialment a Vic i Manlleu, que representen el 51% del total dels lloguers de la comarca.**

Taula 20. Evolució anual del Nombre de contractes de Lloguer per territori.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Catalunya	141.767	142.714	156.936	167.953	162.520	135.509
Osona	3.094	2.875	3.021	3.066	3.048	2.807
Vic + Manlleu	1.696	1.504	1.557	1.576	1.559	1.437
Resta d'Osona	1.398	1.371	1.464	1.490	1.489	1.370
% respecte al conjunt de la comarca						
Vic + Manlleu	54,8	52,3	51,5	51,4	51,1	51,2

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Servei d'Estudis i Documentació d'Habitatge, a partir de les fiances de lloguer dipositades a l'INCASOL.

Quan als imports, **de mitjana a Osona el lloguer registrat és de 522,8€**. Es tracta d'un lloguer força per sota del conjunt de Catalunya, si bé **tendeix a créixer força**.

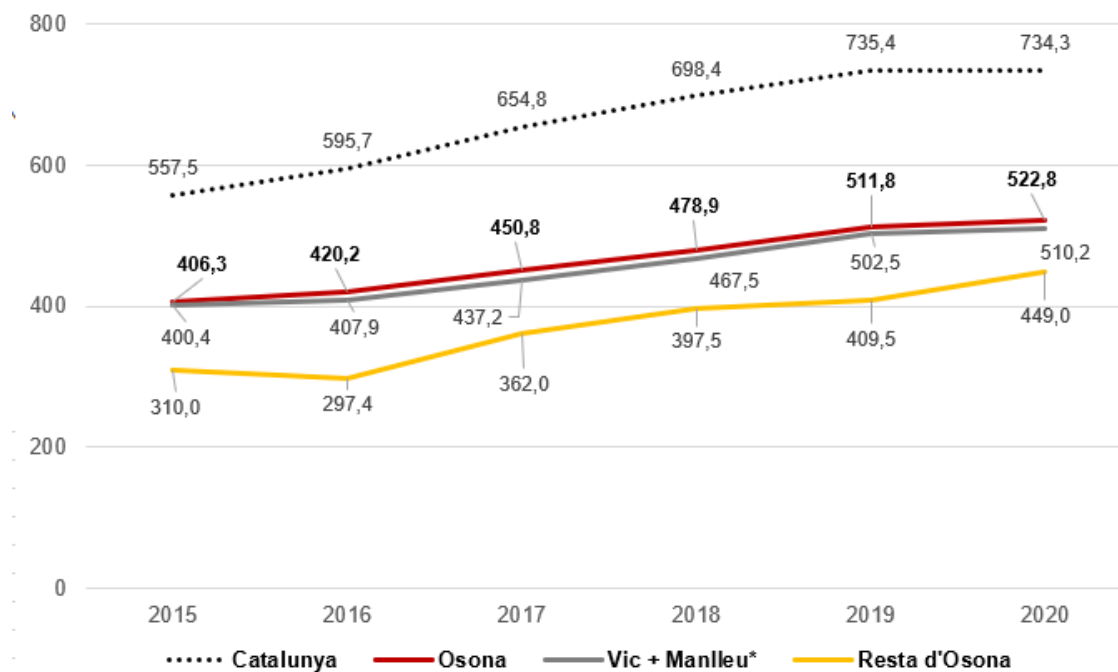
- **Fora de Vic i Manlleu el lloguer és força més baix (449€)**, i de fet Vic i Manlleu de mitjana tenen un import de lloguer similar (510€). Ara bé, aquesta mitjana en realitat amaga el fet que **l'import a Vic és ostensiblement superior**. Així per exemple, en 2020 la mitjana a Vic era de **568,79** mentre que a Manlleu va ser de 451,56€.

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

Cal recordar que es tracta dels lloguers registrats, de manera que aquesta estadística no identifica totes les situacions de lloguer no registrades.

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

Gràfic 9. Evolució de la mitjana anual del preu del lloguer €/mes. Comparativa territorial

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Catalunya	557,5	595,7	654,8	698,4	735,4	734,3
Osona	406,3	420,2	450,8	478,9	511,8	522,8
Vic + Manlleu*	400,4	407,9	437,2	467,5	502,5	510,2
Resta d'Osona	310,0	297,4	362,0	397,5	409,5	449,0

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Servei d'Estudis i Documentació d'Habitatge, a partir de les fiances de lloguer dipositades a l'INCASÒL.

*El preu del lloguer de les categories Vic + Manlleu i Resta d'osona s'ha fet realitzant la mitjana dels municipis respectius.

1.2.1. Indicadors de vulnerabilitat

Un cop descrita la situació general de l'habitatge, a continuació s'exposen quins són els indicadors clau d'exclusió social a nivell residencial.

Cal tenir present que aquests s'organitzen en 4 subtensions: demanda exclosa, sense llar i altres persones en situació d'exclusió residencial i col·lectius vulnerables o en risc d'exclusió social. En general, per a l'estimació de les diferents situacions se segueix la classificació ETHOS¹³. Aquesta classificació però, és molt complexa d'assolir a nivell comarcal, i també a nivell municipal, sense operacions a mida de recompte o estimacions més o menys fiables. Així, per tal de descriure

¹³ Consultable a: https://www.feantsa.org/download/ethos_spain-24518105836657575492.pdf

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

elements de vulnerabilitat associades a l'habitatge s'ha optat per identificar els següents indicadors clau:

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

Àmbit residencial: Estructura d'indicadors d'exclusió

Subdimensió	Indicador	Nom	Descripció
Demanda exclosa	1	Taxa de persones inscrites en el Registre de Sol·licitants d'Habitatges amb Protecció Oficial, per cada 1000 hab.	Nombre persones inscrites en el Registre de Sol·licitants d'Habitatges amb Protecció Oficial, per cada 1000 hab.
	2	Taxa d'ajuts al lloguer per cada 1000 han	Nombre persones d'ajut al lloguer per cada 1000 hab.
	3	€ d'ajuts al lloguer per càpita	Import d'ajuts al lloguer per cada habitant.
Pobresa energètica	4	Informes de vulnerabilitat energètica per cada 1000. hab.	Nombre d'informes per cada 1000 habitants.
	5	Ajudes per a subministraments per cada 1000 hab.	Nombre d'ajudes per a subministraments per cada 1000 hab.

En relació a les persones sense sostre, persones sense llar, residents en habitatges insegurs que conformarien una estimació més precisa de les persones en situació d'exclusió residencial, en el següent apartat s'aporten algunes informacions il·lustratives doncs no es disposa d'una quantificació del fenomen a nivell comarcal.

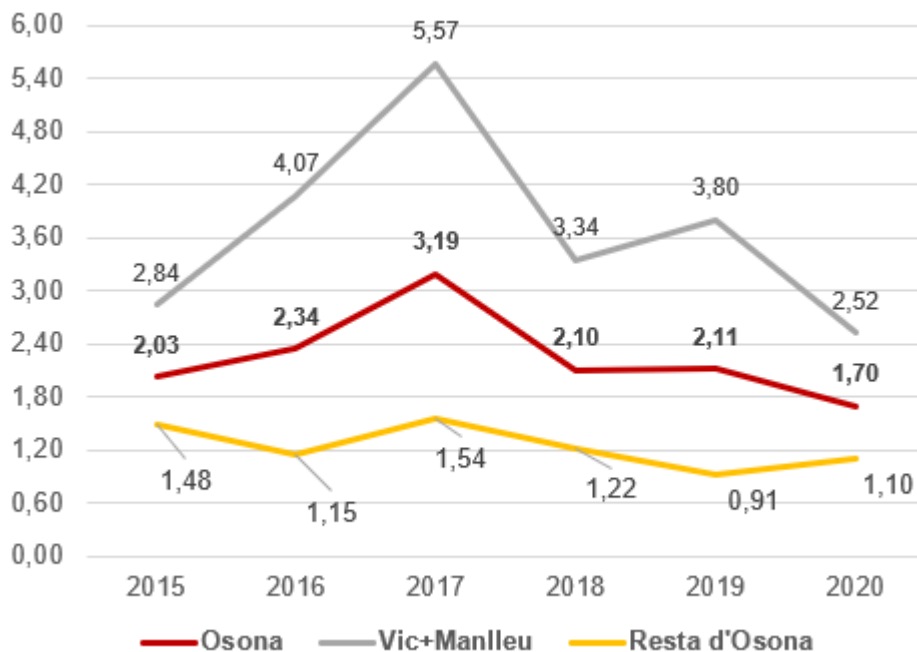
A. Demanda exclosa

En conjunt a **Osona, en 2020 1,7 persones de cada 1000 hab. Estaven inscrits en el Registre de Sol·licitants d'Habitatges amb Protecció Oficial (RSHPO)**. Aquesta taxa ha anat oscil·lant, amb un pic màxim en 2017.

- **Vic i Manlleu suposen la majoria d'aquesta demanda d'habitatge protegit. En l'actualitat suposen el 56,7%, si bé han arribat a ser més del 710% per exemple en 2019. Així la seva taxa d'inscripció per cada 1000 hab. és de 2,52.**

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

Gràfic 10. Evolució de la taxa de persones inscrites en el Registre de Sol·licitants d'Habitatges amb Protecció Oficial, per cada 1000 hab. Comparativa comarcal

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Nombre de Sol·licituds						
Osona	314	364	499	332	340	278
Vic + Manlleu	178	258	356	218	254	173
Resta d'Osona	136	106	143	114	86	105
% en Comarca d'Osona						
Vic + Manlleu	56,7	70,9	71,3	65,7	74,7	62,2
Resta d'Osona	43,3	29,1	28,7	34,3	25,3	37,8
Total	100	100	100	100	100	100
Taxa per cada 1000 hab.						
Osona	2,0	2,3	3,2	2,1	2,1	1,7
Vic + Manlleu	2,8	4,1	5,6	3,3	3,8	2,5
Resta d'Osona	1,5	1,1	1,5	1,2	0,9	1,1

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades disponibles al Departament d'habitatge 2020 i Idescat, Padró continu.

Quant a les **ajudes al lloguer**, a Osona en 2020 s'havien aprovat **1922** que suposaven un import de **3.141.644€**. Aquestes magnituds impliquen **11,74** ajudes per cada 1000 hab., i un import per càpita de **19,19€/any**.

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

- De nou, **Vic i Manlleu acumulen la majoria d'aquestes ajudes (61,7%)**, el que e podria deure entre d'altres motius al seu pes poblacional. Tanmateix, **la taxa per cada 1000 hab. és molt superior (17,29‰) a la de la resta de la comarca (7,74‰)**. Igualment, **els imports a Vic i Manlleu són de 29,34€ per càpita/any i a la resta d'Osona de 11,88€/any.**

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

Taula 21. Ajudes al lloguer. Taxa per cada 1000 hab. i € per càpita

	Osona	Comparativa territorial	
		Vic + Manlleu	Resta d'Osona
Ajuts	1.922	1.185,0	737,0
Imports €	3.141.644	2.011.235,5	1.130.408,9
% d'ajuts en relació al total de la comarca	100	61,7	38,3
Taxa per cada 1000 hab.	11,74	17,29	7,74
€ per càpita	19,19	29,34	11,88

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades disponibles al Departament d'habitatge 2020 i Idescat, Padró continu.

B. Pobresa energètica

A Osona en 2019 7,2 de cada 1.000 hab. van tenir un informe de vulnerabilitat energètica. Es tracta d'un volum creixent (+9,7% interanual entre 2018-2019).

Taula 22. Informes de vulnerabilitat energètica per cada 1000. hab.

	2018	2019	% en 2019	Taxa de variació 2018-2019
RODA	206	232	19,9	12,6
VALL DEL GES	234	216	18,5	-7,7
CENTRE 1	122	179	15,4	46,7
CENTRE 2	125	153	13,1	22,4
LLUÇANÈS	149	144	12,4	-3,4
VOLTREGANÈS	79	116	10,0	46,8
BISAURA	129	76	6,5	-41,1
CABRERÈS	18	49	4,2	172,2
Total	1.062	1.165	100,0	9,7
Taxa per cada 1000 hab.	6,7	7,2	0,6	8,0

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de la Memòria dels Serveis Socials de Consorci de 2019 i Idescat, Padró continu.
Observacions: taxa calculada sobre el total de la població d'Osona.

Quant a les ajudes als subministraments energètics, **en 2019 es van atorgar 415 el que suposa una taxa de 2,58 per cada 1000 hab.** Van suposar un import de 80.357€ i es concentren bàsicament en llum i gas combinat (54,7% dels ajust) o electricitat per separat (32,5%).

Taula 23. Ajudes als subministraments energètics per cada 1000. hab.

	Nombre de famílies/llars	%	Import	%	Import mitjà
Llum i gas combinat	227	54,7	50.160	62,4	221,0
Llum	135	32,5	21.666	27,0	160,5
Aigua	40	9,6	6.461	8,0	161,5
Gas	13	3,1	2.070	2,6	159,2
Total	415	100,0	80.357	100,0	193,6

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

**Taxa per cada 1000
hab.**

2,58

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de la Memòria dels Serveis Socials de Consorci de 2019 i Idescat, Padró continu.
Observacions: taxa calculada sobre el total de la població d'Osona.

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

- Cal tenir present que es tracta de dades internes i no es poden analitzar tali com estan difoses amb el detall territorial d'altres apartats. Igualment no es disposa de dades comparables amb altres territoris que permetin avaluar la seva magnitud amb major comoditat.

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

Taula 24. Persones usuàries d'alberg i/o pisos d'estada temporal. 2020.

Municipi	Alberg	Pisos d'estada temporal	Total*
Centelles	5	7	12
Manlleu	4	2	6
Sant Julià de Vilatorca	3	1	4
Sant Pere de Torelló	3	1	4
Montesquiu	2		2
Calldetenes	1		1
Muntanyola	1	4	5
Oristà	1		1
Prats de Lluçanès	1	6	7
Roda de Ter	1	2	3
Sant Bartomeu del Grau	1	3	4
Sant Hipòlit de Voltregà	1	2	3
Sant Quirze de Besora	1		1
Santa Eugènia de Berga	1		1
Tona	1		1
Torelló	1		1
Alpens		1	1
Folgueroles		12	12
Sant Vicenç de Torelló		1	1
Sobremunt		10	10
Osona	28	52	80*

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades pel Consorci de Benestar Social (dades provisionals 2020)
 Estimació: poden haver repeticions.

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

1.3. Dimensió sociosanitària

1.3.1. Introducció

L'abordatge de la salut com a dimensió que pot informar de la vulnerabilitat i risc d'exclusió de les poblacions, parteix de la noció segons la qual la salut, tant física com mental, són per sí mateixes elements d'exclusió directa, o altament condicionants de les possibilitats de desenvolupament social de les persones (malalties mentals o desordres de la conducta, així com discapacitats físiques o psíquiques o malalties estigmatitzades (SIDA, tuberculosi...).

Per aquesta doble raó l'anàlisi de la salut ha de ser un àmbit més de l'anàlisi dels entorns de vulnerabilitat de la població, en tant que serà determinant en la posició social de l'individu al mateix temps que la seva posició social és un determinant en el seu estat de salut. Tanmateix, es tracta d'un dels àmbits d'anàlisi menys desenvolupats, el que probablement té relació amb la distància que existeix entre les diferents disciplines que aborden el tema, la medicina – i de manera important la psiquiatria- i les ciències socials –sociologia, psicologia i d'altres–.

Fa uns anys, entre 2014-2018 aproximadament es van posar a disposició diverses fonts de dades sobre salut com ara l'Observatori de Salut de la Generalitat de Catalunya¹⁴ que permetien fer anàlisi municipal o per àrea bàsica de salut. Tanmateix en l'actualitat aquestes fonts no estan actualitzades i faciliten dades d'una realitat desfasada. El Consorci d'Acció Social d'Osona disposa de l'estudi *Diagnosi sobre la situació de la salut mental de la població infantil i juvenil de la Comarca d'Osona*¹⁵ que, tot i facilitar algunes dades, també aporta algunes que són antigues.

Tot i això, a continuació es faciliten algunes dades bàsiques que orienten sobre aquesta dimensió en clau de vulnerabilitat.

¹⁴ Consultable a: https://salutweb.gencat.cat/ca/el_departament/estadistiques_sanitaries/observatori/

¹⁵ Serrano-Blanco A, Gil-Girbau M, Aznar-Lou I, Carbonell-Duacastella C, Chavarría-Romero V, Domènech-Abella J, Catalán-Vega MA, Rubio-Valera M. Diagnosi sobre la situació de la salut mental de la població infantil i juvenil de la Comarca d'Osona . Barcelona: Diputació de Barcelona, 2020

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

1.3.2. Indicadors de vulnerabilitat

Amb aquestes prevencions a continuació es faciliten els següents indicadors.

Àmbit salut: Estructura d'indicadors d'exclusió

Subdimensió	Indicador	Nom	Descripció
Discapacitat	1	% de persones amb reconeixement de discapacitat	Sobre el total de la població el pes d'aquelles persones que tenen reconegut algun nivell de disminució superior al 32%.
	2	% de persones amb reconeixement de discapacitat segons graus	Sobre el total de la població amb discapacitat el pes d'aquelles persones que tenen reconegut algun nivell de disminució superior al 32%, segons 3 nivells de discapacitat.
Patologies mentals	3	% de persones amb reconeixement de discapacitat per patologia mental	Sobre el total de la població amb discapacitat per raons de patologia mental
Dependència	4	% de persones amb valoració de dependència amb prestació	Sobre el total de la població nombre de persones amb discapacitat menors de 65 anys i majors de 65 en general, nombre de persones amb valoració de dependència i prestació vigent
	5	Taxa cobertura total SAD sobre total població	Estimació del nombre de casos atesos per SAD i SAD dependència sobre el total de la població
	6	Taxa cobertura places amb dependència sobre la població 80 anys i més	Estimació del nombre de casos atesos per SAD dependència sobre el total de la població de 80 anys i més
Salut reproductiva	7	% Parts segons el tipus de part i la maturitat 2019	Nombre de parts per tipus
	8	Taxa d'IVE de dones de 15 a 44 anys, 2019 per cada 1000 dones*	Nombre d'Interrupcions Voluntàries de l'Embaràs per cada 1000 dones de 15 a 44 anys

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

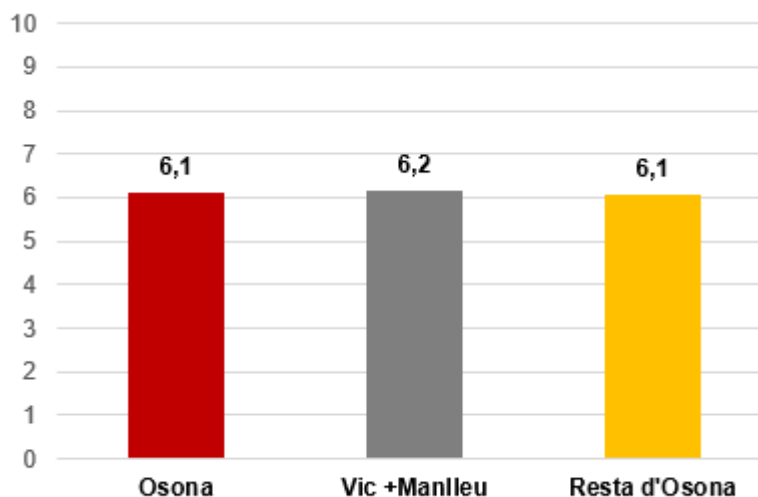
A. Discapacitat

D'acord a les estadístiques oficials, el **6,1% de la població d'Osona té reconeguda una discapacitat**. La majoria (50,8%) són dones.

- Com es pot observar es tracta d'un percentatge **similar en tots els territoris. Així com la composició per gènere.**

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

**Gràfic 11. % de persones amb reconeixement de discapacitat, 2020.
Comparativa comarcal.**

1 de cada 3 ciutadans

Font: Elaboració pròpia partir l'IDESCAT i del Departament d'Acció Social i Ciutadania (estadística de persones amb discapacitat). Discapacitats: persones que tenen reduïdes les seves capacitats com a mínim amb un 32%.

**Taula 25. % Persones amb reconeixement legal de discapacitat per sexe 2020
Comparativa territorial**

	Osona	Comparativa	
		Vic + Manlleu	Resta d'Osona
Dona	50,5	50,8	50,2
Home	49,5	49,2	49,8
Total	100	100	100

Font: Elaboració pròpia partir l'IDESCAT i del Departament d'Acció Social i Ciutadania (estadística de persones amb discapacitat). Discapacitats: persones que tenen reduïdes les seves capacitats com a mínim amb un 32%.

La major part de les persones amb discapacitat de la Comarca d'Osona tenen un grau d'entre 33 i 64% (66,8%) un percentatge molt similar a tots els territoris analitzats.

**Taula 26. % Persones amb reconeixement legal de discapacitat per grau. 2020
Comparativa territorial**

	Osona	Comparativa	
		Vic + Manlleu	Resta d'Osona
Del 33% al 64%	66,8	66,6	66,8
Del 65% al 74%	19,8	20,3	19,5
75% i més	13,4	13,0	13,7
Total	100	100	100

Font: Elaboració pròpia partir l'IDESCAT i del Departament d'Acció Social i Ciutadania (estadística de persones amb discapacitat).

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

Discapacitats: persones que tenen reduïdes les seves capacitats com a mínim amb un 32%.

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

B. Patologies mentals

En el paradigma de la diversitat funcional cal tenir present que cada cop més s'amplia l'anàlisi a altres situacions vitals transitòries o permanents que poden ser susceptibles de necessitat d'atenció i polítiques positives de garantia de drets. En aquest apartat és en el que es contemplen les situacions de salut mental, així com les demències i pacients oncològics. Tanmateix, en l'actualitat només estan actualitzades les dades de discapacitat i no es disposa de dades sobre la resta de fenòmens.

Així, **el 20,2% de les persones amb una discapacitat reconeguda a Osona ho és per raó de salut mental.**

- Es tracta d'un percentatge **similar al conjunt de territoris analitzats.**

De fet la majoria de les persones amb discapacitat (52,2%) tenen limitacions físiques (persones que tenen afectada la capacitat de moviment per diverses causes).

- En aquest cas el percentatge és més baix a Vic i Manlleu (48,9%), principalment per la menor presència de casos de discapacitat motòrica (29,7%).

Taula 27. % Persones amb reconeixement legal de discapacitat per grau. 2020

Comparativa territorial				
	Osona	Comparativa		
		Vic + Manlleu	Resta d'Osona	
Física	52,2	48,9	54,7	
Motòrica	32,5	29,7	34,7	
Física no motòrica	19,7	19,2	20,0	
No física	47,8	51,1	45,3	
Psíquics	13,3	14,4	12,4	
Malalts mentals	20,2	21,8	19,1	
Visuals	6,5	7,4	5,9	
Auditius	6,1	5,9	6,2	
Multiples Físics-Intel·lectuals	1,7	1,6	1,8	
Total	100	100	100	

Font: Elaboració pròpia partir l'IDESCAT i del Departament d'Acció Social i Ciutadania (estadística de persones amb discapacitat).

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

Discapacitats: persones que tenen reduïdes les seves capacitats com a mínim amb un 32%.

A continuació es detallen els **recursos de salut mental identificats** per la Comarca d'Osona .

Com es pot observar tots estan a Vic, excepte un.

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

Taula 28. Recursos de Salut Mental 2020. Osona

	Osona
1 Club Social Estivill Camp	Torelló
2 Club Social El Pedrís	Vic
3 HD Hospital de dia salut mental adults Osona	Vic
4 CSMIJ Centre de Salut Mental Infanto Juvenil Osona	Vic
5 SRC Servei Rehabilitació Comunitària - Psicopedagògic d'Osona Vi	Vic
6 CSMA Centre Salut Mental Adults Osona	Vic
7 AFMMO Associació de Familiars de Malalts Mentals d'Osona	Vic
Total	7

Font: Elaboració pròpia a partir del Mapa de Recursos de Salut Mental
<https://www.salutmental.org/la-salut-mental/mapa-recursos-salut-mental/>

Donat que aquest no és l'espai per aprofundir en aquesta qüestió, es recomana la revisió de les dades, els recursos i les recomanacions i consensos elaborats en el marc de la Diagnosi sobre la situació de la salut mental de la població infantil i juvenil de la Comarca d'Osona (2020).

C. Dependència

D'acord al Departament de Drets Socials de la Generalitat de Catalunya a **Osona en 2020 hi havia 3.165 persones** amb dependència que tenen reconeguda al seu favor una o més prestacions econòmiques i/o servei dins del sistema català d'autonomia i atenció a la dependència. Aquest volum representa una taxa de **9% d'ela població d'Osona amb discapacitat menor de 65 anys i població major de 65 anys en general**.

La majoria són ciutadans i ciutadanes amb Grau II (33,3%).

Taula 29. Distribució dels beneficiaris per grau de dependència. 2020. Osona

	Població amb discapacitat menor de 65 anys i població major de 65 anys en general	Grau III	Grau II	Grau I	Total	Taxa de cobertura
Osona	35.033	737	1.374	1.054	3.165	9,0
% per graus		23,3	43,4	33,3	100,0	

Font: Departament de Drets Socials.

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

* Nombre de persones amb dependència que tenen reconeguda al seu favor una o més prestacions econòmiques i/o servei dins del sistema català d'autonomia i atenció a la dependència. (2) Es considera que una persona té una gran dependència quan necessita ajuda per realitzar diverses activitats bàsiques de la vida diària unes quantes vegades al dia i, per la seva pèrdua total d'autonomia mental o física, necessita la presència indispensable i contínua d'una altra persona o té necessitat d'ajuda generalitzada per a la seva autonomia personal. (3) Es considera que una persona té un grau de dependència severa quan necessita ajuda per a diverses activitats bàsiques de la vida diària dues o tres vegades al dia, però no requereix la presència permanent d'una persona cuidadora o té necessitats d'ajuda extensa per a la seva autonomia personal. (4) Es considera que una persona té un grau de dependència moderada quan necessita ajuda per realitzar diverses activitats bàsiques de la vida diària, almenys una vegada al dia, o té necessitats d'ajuda intermitent o limitada per a la seva autonomia personal. (5) L'any 2014 es canvia el criteri de comptabilització de l'edat dels beneficiaris, fins l'any 2013 es computa el nombre de beneficiaris per l'edat que tenien en el moment d'inici de la prestació i l'any 2014 segons l'edat que tenien a 31 de desembre

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

El Departament no facilita detall municipal. Tanmateix, a partir de les dades provisionals facilitades pel Consorci de Benestar Social i Famílies s'ha estimat la situació als diferents territoris. Com es pot observar la situació és similar en tots els territoris, de manera que la taxa de cobertura¹⁶ es troba sobre el 10%.

- El 31,1% de la població amb dependència resideix a Vic i Manlleu, on s'observa un lleuger menor percentatge de persones amb Grau III (17,3% en comparació amb 20% de la resta d'Osona).

Taula 30. Estimació de les taxa de persones beneficiàries per grau de dependència i percentatge per graus. 2020. Comparativa territorial

	Osona	Comparativa	
		Vic + Manlleu	Rest a d'Osona
Taxa *	10,6	10,3	10,7
% dins el territori	100,0	31,1	68,9
Grau			
Grau I	41,1	40,8	41,2
Grau II	39,9	41,9	38,8
Grau III	19,0	17,3	20,0
Total	100	100	100

Font: Elaboració pròpia partir l'IDESCAT i dades provisionals facilitades per 2020 del Consorci de Benestar Social d'Osona.

* Entre la població amb discapacitat menor de 65 anys i població major de 65 anys en general.

D. SAD

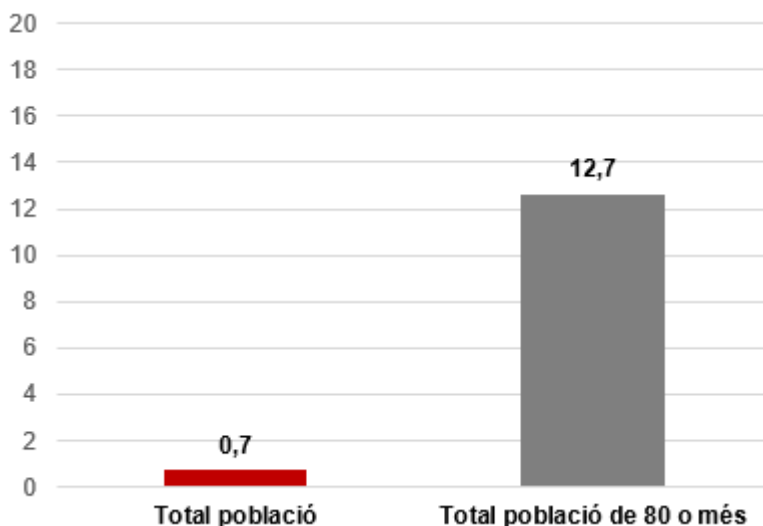
En relació al Servei d'Atenció a Domicili, la Memòria del Consorci informa de que **al 2019 es van atendre 1.162 amb SAD, el que suposa 90.146 hores.**

A partir d'aquestes magnituds s'ha establert una **taxa de cobertura per al conjunt de la població (0,7%) i per a la població de 80 anys i més (12,7%).**

¹⁶ Població amb discapacitat menor de 65 anys i població major de 65 anys en general.

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

Gràfic 12. Estimació de la taxa cobertura total SAD sobre total població i la Taxa cobertura sobre població 80 anys i més. 2019. Osona

Font: Elaboració pròpia partir l'IDESCAT padró continu i dades facilitades per Consorci de Benestar Social.

L'informe consolidat no facilita les dades de persones per municipis però sí d'hores, de manera que es van donar **9,8 hores per cada habitant de 80 anys i més**¹⁷.

- **La taxa d'hores és inferior a Vic i Manlleu (8,2%) que acumulen el 31,1% de les hores.**

Taula 31. Hores SAD 2019 per hab. de 80 anys i més. Comparativa comarcal

	Osona	Comparativa	
		Vic +Manlleu	Resta d'Osona
Hores 2019/població 80 o més	9,8	8,2	10,8
% sobre el total	100,0	31,1	68,9

Font: Elaboració pròpia partir l'IDESCAT padró continu i dades facilitades per Consorci de Benestar Social.

¹⁷ 16.663 hores de SAD SOCIAL i 73.483 hores de SAD DEPENDÈNCIA.

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

E. Salut reproductiva

En relació a la salut reproductiva cal tenir present que és un dels aspectes sanitaris que informen sobre la qualitat de vida de les dones del territori. Si bé l'indicador clau sol ser la taxa d'IVE (Interrupcions Voluntàries de l'Embaràs), també es disposa de disposa d'altres dades relatives als parts.

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

Concretament sobre el % de dones d'Osona en 2019 1 de cada 3 parts (33,2%) va ser per cesària, la majoria a terme (31,1%). Així els parts naturals són majoritaris (66,8%).

- A Vic i Manlleu es detecta un percentatge major de cesàries que a la resta de territori.

Taula 32. % Parts segons el tipus de part i la maturitat 2019. Comparativa comarcal

	Osona	Comparativa	
		Vic + Manlleu	Resta d'Osona
Natural	66,8	64,8	68,7
a terme	63,9	62,0	65,8
prematur	2,9	2,8	2,9
no hi consta	0,0	0,0	0,0
Cesària	33,2	35,2	31,3
a terme	31,1	32,8	29,6
prematur	2,0	2,4	1,7
no hi consta	0,0	0,0	0,0
Total	100	100	100

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Sanitat.

D'altra banda, en 2019, les dones residents a Osona van realitzar un total de 421 interrupcions voluntàries de l'embaràs (IVE), un nombre que creix des de 2015.

Així, taxa de IVE per cada 1.000 dones en edat fèrtil (15 a 44 anys) és de 14,6‰.

- Lamentablement no es disposa de dades municipals per aquest indicador.

Taula 33. Interrupció voluntària de l'embaràs 2015-2019 i taxa d'IVE 2019.

	2015	2016	2017	2018	2019
Osona	329	449	354	388	421
Taxa d'IVE de dones de 15 a 44 anys, 2019 per cada 1000 dones*					
Taxa 15-44*					
Osona	14,60				

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Salut i IDESCAT padró continu

* Taxa d'IVE per 1.000 dones de 15-44 anys.

En l'apartat següent es faciliten altres dades que són indicadors de la situació relacional de les dones a la comarca.

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

1.4. Àmbit relacional

La família i les relacions socials són el nucli de la socialització en la que es configura la identitat, es rep suport i benestar (material i simbòlic). D'una banda, la família és un context essencial en el que les persones i els grups socials aprenen a conviure, s'adapten al canvi, s'assumeixen noves competències i es genera reproducció i canvi social.

Les societats occidentals es caracteritzen per una reducció del nombre de fills/es. Aquests es tenen a edats més tardanes, les famílies viuen més ruptures i es creen noves famílies a partir d'altres, en general les famílies són més petites, amb menys membres, de fet hi ha un clar augment de les llars formades per un únic membre. Per norma general les persones viuran en diverses configuracions familiars al llarg de la seva vida i en un context social amb molta diversitat de configuracions familiars.

Aquestes transformacions socials viscudes en els darrers 60 anys i consolidades en les primeres dècades del segle, es vinculen sovint a la major llibertat social, que culmina en gran manera amb la legalització de les unions del mateix sexe i el reconeixement dels drets de les parelles sense lligam de matrimoni.

Es transformacions relacionals també s'associen a processos de debilitació de les xarxes de suport i relació social, de manera que, per exemple tenir menys fills pot suposar major risc de desatenció en la vellesa, o major diversitat de les unions familiars al llarg de la vida en ocasions suposa debilitat dels lligams duradors i sòlids en moments clau de necessitat de suport: econòmic, per malaltia o dependència.

Aquestes funcions tradicionals assumides per les xarxes socials primàries són progressivament substituïdes per la xarxa d'agents socials i institucionals, que han de construir mecanismes per assumir els rols abans descrits, especialment el ser espai de suport i benestar (material i simbòlic).

Entre les manifestacions de contextos més febles a nivell relacional destaquen les llars unipersonals formades per persones de 65 anys i més, i per persones de 75 anys i més, i les llars monoparentals. Les llars unipersonals formades per ciutadans de 65 anys o més i de 75 anys o més, són especialment sensibles a l'aïllament social. La manca de relacions socials i d'una xarxa d'atenció de proximitat i imbricada en la seva quotidianitat implica riscos importants de soledat i

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

abandó que poden abocar als ciutadans a una falta d'assistència social (de salut, alimentació, higiene...) i una pèrdua important d'habilitats psicosocials.

Per la seva banda les llars monoparentals acumulen diversos factors de risc que van des de les dificultats de l'ocupabilitat dels adults, les dificultats per gestionar els horaris d'atenció als menors, com lògicament, les dificultats econòmiques que poden suposar ser sustentador únic.

Sovint però, existeixen dificultats per fer comparacions entre territoris degut principalment a les diferents definicions dels conceptes llar, família i unitat de convivència. Per l'INE la llar és un conjunt de persones que resideixen en el mateix habitatge, de tal manera que la diferència entre llar i família és que una llar pot ser unipersonal (una persona sola en un habitatge), però una família ha de tenir com a mínim 2 membres (relació familiar). A més, els membres d'una llar multi-personal no han de tenir necessàriament relacions de parentesc, mentre que els membres d'una família sí. Amb la mateixa definició es dissenyen la gran majoria d'operacions d'estadística oficial de l'IDESCAT.

La composició de les llars, s'ha descrit en apartats anteriors (sociodemogràfic i habitatge).

Al seu torn per a la contextualització de la xarxa relacional familiar en base a les composicions més fràgils i vulnerables, s'analitzen habitualment els factors considerats fonamentals com a possibles marcadors d'exclusió social. Així, cal donar especial rellevància a dos factors clau. En primer lloc als casos de persones ateses pels Serveis Socials amb dificultats familiars. En segon lloc, s'aborda el fenomen de la violència a partir fonamentalment de la violència contra les dones.

1.4.1. Indicadors de vulnerabilitat

En el present document, s'ha apartat de les dades del Consorci d'Acció Social d'Osona s'han pogut ampliar algunes dades comarcals a partir d'altres fonts. Tanmateix, continua sent un àmbit en el que la comparabilitat amb altres territoris no és possible.

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

Àmbit relacional: Estructura d'indicadors d'exclusió

Subdimensió	Indicador	Nom	Descripció
Atenció social	1	Usuaris d'algun servei o programa de Serveis Socials	Nombre de llars són usuaris d'algun servei o programa de Serveis Socials.
Violència	2	Taxa de denúncies de violència contra la dona	Nombre de denúncies registrades en el trimestre de referència per cada 1.000 dones.
	3	% de dones ateses per Violència de Gènere.	Dones ateses al SIAD comarcal en situació de violència de gènere sobre el total de dones ateses

A. Atenció social

Aquest indicador s'ha abordat en apartats anteriors. Tanmateix es fa recordatori ja que es considera un indicador clau. Així, segons aquesta memòria, en 2019 el Consorci de Benestar Social va **atendre el 12% de la població del seu territori, és a dir 7.587 persones.**

- Torelló és el municipi amb major cobertura d'atenció (17,7% de la seva població) i també amb major % de casos (32,3%), Seguit de Centelles i Roda de Ter.

Taula 34. Persones ateses al Consorci de Benestar en 2019. Detall territorial

EBASP	Persones ateses	% de la població de referència	% de la població de referència atesa
TORELLÓ	2.452	17,7	32,3
CENTELLES	1.031	13,9	13,6
RODA DE TER	877	14,3	11,6
LLUÇANÈS	809	11,7	10,7
CENTRE	786	7,2	10,4
VOLTREGANÈS	586	8,2	7,7
BISAURA	391	11,0	5,2
VALL DEL GES	384	8,7	5,1
CABRERÈS	267	7,4	3,5

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

Total	7.583	12,0	100,0
--------------	--------------	-------------	--------------

Font: elaboració pròpia a partir de la Memòria dels Serveis Socials de Consorci de 2019.

B. Violència de gènere

Segons les dades del Consell General del Poder Judicial, al partit judicial de Vic, que correspon a **la Comarca d'Osona es té constància judicial de 76 dones víctimes de la violència de gènere. Es tracta d'una taxa de 0,93 per cada 1000 dones.**

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

- Com es pot observar **el pes de les dones estrangeres és molt elevat i la taxa per cada 1000 dones és del 2,77.**

Taula 35. Denúncies i re-denúncies de delictes de violència de gènere. 1r trim 2021. Partit judicial de Osona

	Dones víctimes de violència de gènere*	Espanyoles	Estrangeres	Menors
Partit judicial de Vic	76	42	34	0
Taxa per cada 1.000 dones	0,93	0,61	2,77	

Font: estadística del Consell General del Poder Judicial

* El nombre total de menors víctimes d'V.G. inclou tant a menors homes com a menors dones tutelats

Aquesta informació es pot ampliar i matissar a partir de les dades facilitades pel Consorci de Benestar Social. **En 2020, el SIAD comarcal va atendre 923 dones, 756 de les quals en situació de violència (81%). Com es pot constatar les dades són molt diferents a les facilitades pel Poder Judicial.**

- El percentatge de dones es divideix de manera similar entre Vic i Manlleu i la resta de la comarca, si bé té **major pes el percentatge de dones d'altres municipis (53%).**

Taula 36. % de dones i actuacions per Violència de Gènere. 2020. Comparativa comarcal.

	Osona	Comparativa	
		Vic + Manlleu	Reste d'Osona
Dones ateses	923	443	480
Atenció per violència de gènere	756	355	401
% sobre la comarca	100	46,9	53,0
Actuacions	1345	667	678
Actuacions per Violència de Gènere	20	19	20
Total	2268	1110	1158
% de dones ateses per violència de gènere	81,9	80,1	83,5
% d'actuacions per Violència de Gènere	1,5	2,9	2,9

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del SIAD d'Osona 2020.

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

Es van realitzar 91 acollides a dones de les quals el 59,3% van ser dones en situació de violència.

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

- La majoria de casos són casos de Vic, i pràcticament tots els que tenen a veure amb violència de gènere.

Taula 37. Acol·lides i Visites de Serveis Socials 2020.

	Osona	Comparativa	
		Vic	Resta
Acol·lides	91	96	10
Acol·lits per violència	54	52	3
% d'acollits per violència	59,3	54,2	30,0
Seguiment	569		
Repesca	38		
1r Visita Professional	149		
Total visites vingudes	953		
Total visites No vingudes	315		
Urgències	14		

Font: Elaboració a través de les dades de Serveis Socials.

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

1.5. Àmbit ciutadana i participació

1.5.1. Introducció

La darrera dimensió de l'abordatge de la vulnerabilitat, ciutadania i participació, cal entendre-la com un eix transversal, valorant el gran impacte que té en l'accés a recursos i en la qualitat de vida, el fet de no tenir accés als drets de ciutadania. Catalunya és una societat de dret, però limiten aquests drets a determinades persones i col·lectius socials a través de normatives vinculades a especialment a la nacionalitat i la situació administrativa.

En la literatura sobre vulnerabilitat i exclusió es qüestiona fins a quin punt es poden generar vincles socials de pertinença a les comunitats culturals i territorials per part de ciutadania que no té ple dret de participació. La falta de mecanismes per vehicular les necessitats i opinions, com per exemple a través d'associacions i espais de trobada i dinamització, tampoc ajuda.

Tanmateix, quan existeix la possibilitat de participar, cal analitzar si aquesta participació s'exerceix efectivament, ja que la falta de participació és un indicador que la falta de vincle social.

Un dels condicionants més importants a l'exercici de la ciutadania és la nacionalitat. Així, cal recordar que com s'ha indicat **a Osona el 16,4% de la població no té nacionalitat espanyola i la gran majoria són extracomunitaris (14,1%). Un percentatge superior a Vic i Manlleu (27,7%).**

Taula 38. Població segons nacionalitat (%). Comparativa territorial. 2020.

	Osona	Comparativa	
		Vic + Manlleu	Resta d'Osona
Espanyola	83,6	72,3	91,7
Estrangera	16,4	27,7	8,3
Total	100	100	100

Font: Elaboració pròpia partir d'IDESCAT. Padró continu

1.5.2. Indicadors de vulnerabilitat

D'aquesta manera, per tal de comptar amb una visió general dels elements clau de ciutadania s'analitzen els següents indicadors.

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

Àmbit ciutadania: Estructura d'indicadors d'exclusió

Subdimensió	Indicador	Nom	Descripció
Participació	1	% Població 18 anys i més no censada electoralment	Pes de la població de 18 anys i més que no pot participar a les eleccions municipals sobre el total de població de 18 anys i més.
	2	% d'abstenció a les eleccions municipals	Pes de les persones censades electoralment que no van votar, sobre el total de cens electoral
	3	% d'abstenció a les eleccions catalanes, espanyoles i europees	Pes de les persones censades electoralment que no van votar, sobre el total de cens electoral
	4	Taxa d'entitats i associacions per cada 1.000 hab.	Nombre d'entitats i associacions per a la dinamització per cada 1.000 hab.

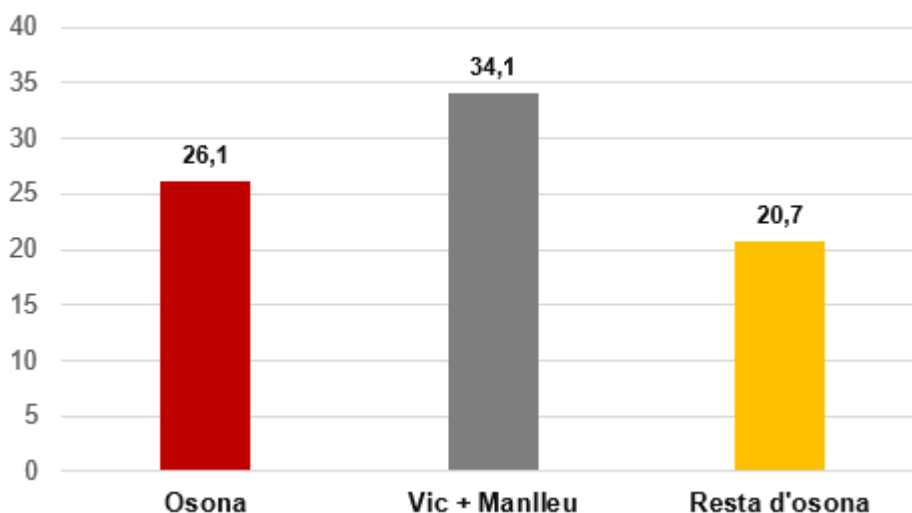
A Osona s'estima que **a les eleccions municipals de 2019, el 26,1% de la població de 18 anys i més no tenia dret a participar.**

Cal tenir present que aquesta dada és una estimació ja que s'han calculat les persones que no estaven en el cens electoral i el seu pes sobre el padró d'habitants. Així, les dates de referència de cada font poden variar lleugerament. A més el cens electoral inclou el cens d'espanyols en l'estranger, que òbviament no recull el padró. Aquests precaucions, juntament amb d'altres condicionants per formar part d'aquest cens, fan que les magnituds siguin estimacions.

- **A Vic i Manlleu 1 de cada 3 ciutadans empadronats no té la impossibilitat de participar en les eleccions locals (34,1%), 15 punts més que a la resta de la comarca.**

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

Gràfic 13. Estimació del % de persones de 18 anys i més no censada electoralment. Eleccions municipals 2019. Comparativa territorial.

Font: Elaboració pròpia a partir de: dades del Departament d'Acció Exterior i Govern Obert, Conselleria d'Interior, Generalitat de Catalunya.

Quant a les persones que finalment van participar a les darreres eleccions municipals, 2019, el **35,4% de la ciutadania censada electoralment a la Comarca d'Osona no va anar a votar.**

- **Es tracta d'un taxa encara més elevada a Vic i Manlleu on el 40,1% dels electors es va abstenir.**

Taula 39. Abstenció electoral a les eleccions municipals 2019. Comparativa territorial.

	Abstenció	
	Nombre	%
Osona	38.091	35,4
Vic + Manlleu	15.531	40,1
Resta d'Osona	22.560	32,7

Font: Elaboració pròpia a partir de: dades del Departament d'Acció Exterior i Govern Obert, Conselleria d'Interior, Generalitat de Catalunya.

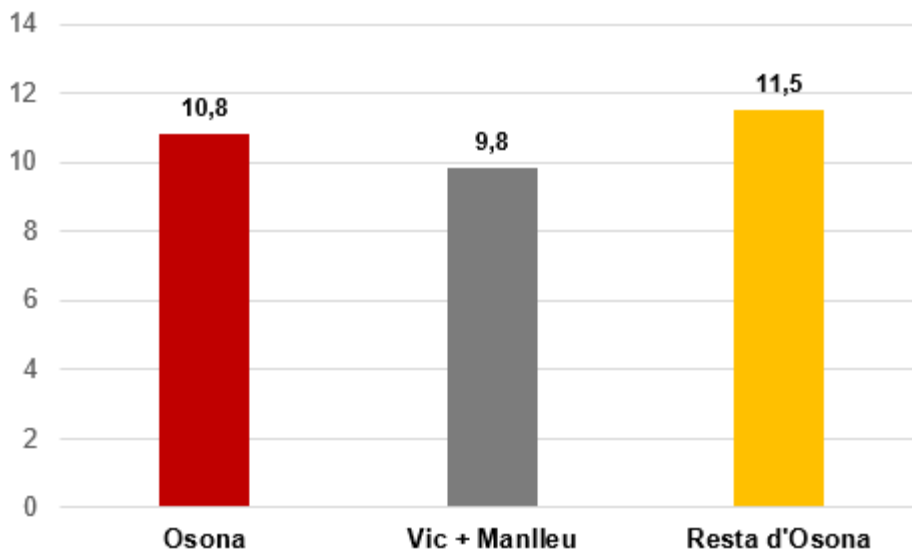
A la Comarca d'Osona existeixen 10,9 entitats i associacions per cada 1.000 habitants. **adaptats a l'estructura**

- **Una taxa similar a tots els territoris analitzats.**

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

Gràfic 14. Taxa d'entitats i associacions per cada 1.000 habitants. 2020. Comparativa territorial.

Font: Elaboració pròpia partir d'IDESCAT, Padró continu i registre del Departament de Justícia.

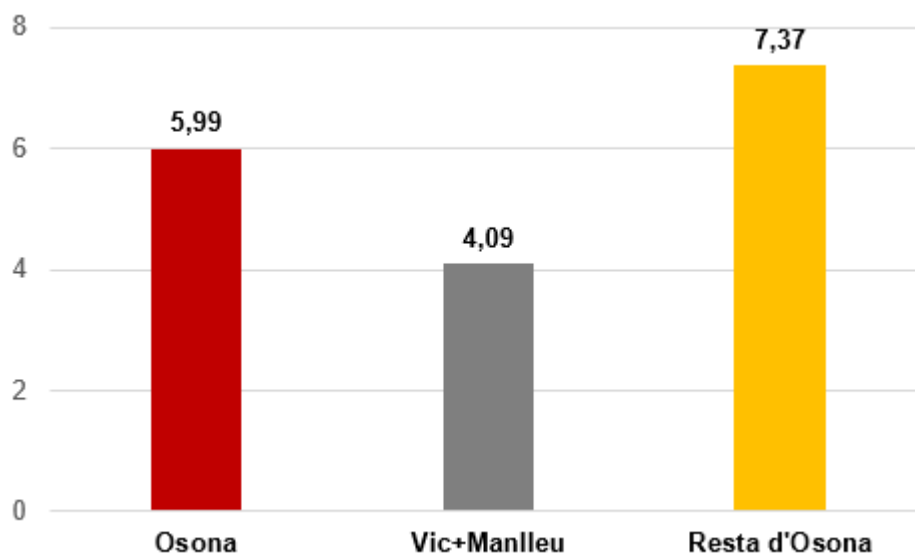
Finalment,, la Generalitat de Catalunya disposa d'un cercador d'equipaments¹⁸ que permet a tots els ciutadans accedir a la informació sobre els equipaments del territori. Així, a **Osona s'ha estimat que existeixen 5,99 equipaments per cada 1.000 habitants.**

- **De nou Vic i Manlleu tenen una taxa molt inferior a la resta de la comarca (4,09 vs. 7,37).**

¹⁸ Accessible a: <https://web.gencat.cat/ca/equipaments/>

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

Gràfic 15. Taxa d'equipaments per cada 1.000 habitants. 2020. Comparativa territorial.

Font: Elaboració pròpia partir d'IDESCAT i Direcció General de Serveis Penitenciaris. Departament de Justícia.

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

CONCLUSIONS

1\ Les pautes de l'envelliment i sobreenvelliment i les conseqüències socio sanitàries que se'n deriven insten a revisar els recursos per la cura i promoció de l'autonomia de la gent gran.

L'envelliment i sobreenvelliment de la població qüestiona el concepte de sostenibilitat aplicat a les polítiques socials i molt especialment als serveis socials, ja que el nombre de persones que requereixen suport per dur a terme tasques de la vida quotidiana augmentarà progressivament en les pròximes dècades.

No és possible iniciar l'exposició de resultats sense fer referència a l'escenari sanitari, econòmic i social que la crisi provocada per la COVID ha generat a les nostres societats. El present exercici de diagnosi s'ha dut a terme l'any 2021, per tant en un període d'impacte i transformació determinant en el context social, econòmic i institucional.

En primer lloc, cal tenir present que la crisi generada ha suposat un **augment i agreujament de les problemàtiques socials**. La debilitat en moltes de les dimensions de vulnerabilitat s'han vist tensionades i les **dificultats per cobrir necessitats bàsiques** han emergit amb força i urgència.

El **context econòmic** es troba en una **situació de provisionalitat** i les **incerteses** generen **malestars** que es manifesten de múltiples maneres. Entre les dificultats generades i emfasitzades en el context actual cal destacar les grans necessitats **residencials, l'atenció a la Gent Gran i l'afectació a la salut emocional**.

A nivell **institucional**, l'**escassetat i complexitat de circuits d'atenció** ha estat un element clau a l'hora d'entendre l'agreujament i la tensió social viscuda.

En resum, existeix la certesa de que la situació generada per la COVID pot ser variable i es poden tenir esperances de millora. Tanmateix, els profunds **impactes són de llarg recorregut** i cal abordar-los com un context social estable i de llarga durada.

2\ En els darrers anys han augmentat les desigualtats socioeconòmiques entre la població i s'han empobrit més les persones de nivell socioeconòmic baix. L'empitjorament dels indicadors socioeconòmics té un efecte negatiu en la salut de la població.

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.

Augmenten les situacions cronificades de vulnerabilitat social que requereixen buscar innovacions en la intervenció social, accions que facin disminuir la burocratització de l'administració i amb un enfocament més preventiu i comunitari.

3\ La violència masclista continua sent un problema present a Osona que cal erradicar.

4\ Augment de la mobilitat geogràfica i diversitat de les comunitats

S'ha de treballar amb les noves desigualtats que originen conflictes socials i segregació, i que tota la població accedeixi a serveis i recursos amb equitat. Consolidar in model d'atenció, acompanyament i i integració dels joves migrats sols a la comarca. I treballar per la prevenció de la radicalització dels joves, especialment els de la segona i tercera generació.

5\ Relacionats amb la societat del coneixement i la innovació tecnològica.

En els pròxims anys hi haurà destrucció de llocs de treball manuals, i cal buscar fórmules innovadores en el treball per persones vulnerables. Les administracions públiques tenim la necessitat de sistematitzar dades objectives de la realitat social, fiables per la planificació, presa de decisions i avaluació dels programes i serveis implementats.

¹ Les dades han estat reelaborades a partir de les publicades a l'IDESCAT.